

HEVOSALAN KOULUTUSTARJONTA SUOMESSA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Mustiala, Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Kevät 2017

Milla Tammisaari

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, hevostalous
Mustiala

Tekijä	Milla Tammisaari	Vuosi 2017
Työn nimi	Hevosalan koulutustarjonta Suomessa	
Työn ohjaaja	Terhi Thuneberg	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista hevosalan koulutusta Suomessa on tarjolla. Opinnäytetyö kokoaa yhteen niin virallisen tutkintotavoitteellisen koulutuksen kuin ammatillisen lisäkoulutuksenkin mahdollisuudet. Kaikista hevosalan tutkintokoulutuksista sekä muiden alojen tutkinnoista, joihin on mahdollista sisällyttää hevosopintoja, on pyritty kertomaan oleelliset tiedot. Lisäksi on pyritty mahdollisimman kattavasti kartoittamaan sellaisia hevosalan koulutuksia, jotka eivät kuulu viralliseen tutkintokoulutukseen. Kirjallisuusosiossa käsitellään yleisesti koulutusta ja oppimista. Lisäksi pyritään avaamaan ihmisen ammatti-identiteetin rakentumista ja sen vaikutusta ihmisen koulutusvalintoihin ja jatkokouluttautumiseen.

Virallisen opetushallituksen valvoman tutkintokoulutuksen lisäksi Suomessa on tarjolla runsaasti hevosalan lisäkoulutusta, kuten erilaisia lyhytkursseja ja pidempiä opintokokonaisuuksia rekisteröityine ammattinimikkeineen. Lisäkoulutusta järjestävät niin alan oppilaitokset, vapaan sivistystyön oppilaitokset, erilaiset yhteisöt kuin yksityiset yrityksetkin. Parhaimmillaan nämä koulutukset voivat olla varsin laadukkaita ja mahdollistaa kurssin suorittajalle riittävät tiedot ja taidot jopa ammattimaiseen toimintaan, etenkin, jos niillä täydennetään muita aiempia hevosalan opintoja. Koska näitä koulutuksia ei kuitenkaan kontrolloisi mikään taho tai laki, jää koulutuksen laadun arvioiminen lähinnä asiakkaan, opiskelijan, omalle vastuulle.

Avainsanat hevonen, koulutus, ammatillinen koulutus, opiskelu, ammatti-identiteetti

Sivut 65 sivua

Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine Option
Mustiala

Author	Milla Tammisaari	Year 2017
Subject	Equine Studies in Finland	
Supervisors	Terhi Thuneberg	

ABSTRACT

The aim of this thesis was to map out the possibilities for equine studies in Finland. All the degrees from vocational qualifications to higher education are described shortly while the main focus is on the non-formal education. The theoretical part of this thesis focuses firstly on describing what education and learning is and secondly on how a person's professional identity is built and how that affects his or her educational and professional choices and attending further education.

In addition to formal government funded and controlled education, there are a lot of non-formal education and learning possibilities, such as different short courses, but also longer programs with possible qualifications. This non-formal further education can be organized by schools that also organize formal education, private non-governmental adult education institutions, different organizations, societies and even private businesses.

Even though some of these courses and study programs can be of very good quality and in some cases give professional quality skills to a student, the non-formal education is not controlled by any law or authority. Therefore assessing the quality of the studies available is left to the possible student or client.

Keywords horse, education, vocational education, studying, professional identity

Pages 65 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	HEVOSALA SUOMESSA	1
3	KOULU, KOULUTUS, OPPIMINEN, YHTEISKUNTA JA TYÖELÄMÄ	3
3.1	Formaali, informaali ja nonformaali oppiminen	5
3.2	Työssä oppimisen muodot –tekemällä oppiminen.....	5
4	TUTKIMUS JA SEN TOTEUTUS.....	7
5	TUTKINTOKOULUTUS.....	8
5.1	Ammatillinen peruskoulutus	11
5.1.1	Hevostalouden perustutkinto – hevostenhoitaja, ratsastuksenohjaaja	12
5.1.2	Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto – luonto-ohjaaja	12
5.1.3	Maatalousalan perustutkinto – eläintenhoitaja.....	13
5.2	Ammattitutkinnot	13
5.2.1	Hevostenvalmentajan ammattitutkinto	14
5.2.2	Kengitysseppän ammattitutkinto	14
5.2.3	Ratsastuksenopettajan ammattitutkinto	15
5.2.4	Eläintenhoitajan ammattitutkinto – klinikkaeläintenhoitaja, eläinten kouluttaja	16
5.2.5	Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto	17
5.3	Erikoisammattitutkinnot	17
5.3.1	Ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto (ns. Master)	17
5.3.2	Tallimestarin erikoisammattitutkinto.....	18
5.4	Korkeakoulututkinnot	18
5.4.1	Yliopistotutkinnot	19
5.4.2	Ammattikorkeakoulututkinnot.....	19
6	ALAN OPPILAITOSTEN JA JÄRJESTÖJEN TARJOAMA LISÄKOULUTUS	20
6.1	Miksi ammatillinen lisäkoulutus?	21
6.2	Alan oppilaitosten tarjoama lisäkoulutus	24
6.2.1	Varusteiden valmistaminen.....	24
6.2.2	Kavioiden hoito ja kengitys.....	25
6.2.3	Hevoshieronta	25
6.2.4	Hevosavusteiset palvelut.....	26
6.2.5	Green Care	26
6.2.6	Ratsastusterapia	27
6.2.7	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta.....	28
6.2.8	Ypäjän HAT- ja HASP-koulutukset	28
6.3	Alan järjestöjen järjestämä koulutus	29
6.3.1	Suomen Hippoksen lisenssikoulutukset	30
6.3.2	Vastuuvalmentajakoulutukset.....	30
6.3.3	C-ajolupakurssit	30

6.3.4	Kimpanvetäjien koulutukset.....	31
6.3.5	Suomen Ratsastajainliiton Valmentajakoulutus	31
6.3.6	Toimihenkilökoulutukset.....	31
6.3.7	Erityisliikunnan koulutukset	32
6.3.8	Islanninhevosyhdistyksen järjestämät kurssit.....	32
6.3.9	Centered Riding®-ohjaajakoulutus	33
6.4	Vapaan sivistystyön organisaatioiden järjestämä koulutus.....	34
6.5	Hankkeiden järjestämä koulutus.....	34
7	YKSITYISTEN YRITYSTEN JÄRJESTÄMÄ KOULUTUS	35
7.1	Kavioiden hoito ja kengitys	36
7.2	Hevosten terveydenhuollon koulutukset.....	37
7.2.1	Hevoshieronta	37
7.2.2	Kraniosakraaliterapia.....	37
7.2.3	O.T.E. - Hieronta®	38
7.2.4	Weter-hevoshierontakoulutus	39
7.2.5	Weter-eläinrefleksologikoulutus.....	39
7.2.6	Weter-eläinhomeopatiakoulutus	40
7.2.7	Weter-Eläinten luontaishoitajakoulutus	40
7.2.8	Hevosshiatsu.....	40
7.2.9	Horstmann-koulutus.....	41
7.2.10	Hevosten terveysneuvoja	42
7.3	Hevosavusteiset palvelut	43
7.3.1	Easel®-ohjaajakoulutus.....	43
7.3.2	MinD – Voimauttava hevostoiminta®	44
7.3.3	HeLMi®-ohjaaja	45
7.3.4	Pollesta Potkua	45
7.4	Hevosten kouluttaminen.....	46
7.4.1	Hevostaitokoulu verkossa	46
7.4.2	Hevostaito-osaaja	46
7.4.3	Suomen eläinkoulutuskeskuksen verkkokurssit.....	47
8	YHTEENVETO	47
	LÄHTEET.....	51

1 JOHDANTO

Hevosalalla työskenteleminen ja yrittäminen vaativat monipuolisia ja toisaalta varsin erikoistuneita taitoja, joten laadukkaalle hevosalan koulutukselle on suuri tarve. Hevosalalla toimiva tarvitsee ammatillisten taitojen lisäksi kykyä ottaa vastuuta omasta ja hevosen työhyvinvoinnista ja –turvallisuudesta. Lisäksi on vastattava toimintaympäristön ja asiakkaiden turvallisuudesta. Riittävän laadukas koulutus takaa yrittäjän tuottamien palveluiden laadun ja sitä kautta vaikuttaa myös kysynnän säilymiseen ja kasvamiseen. Yrittäjällä tulee olla myös riittävät tiedot ja taidot yrittäjänä toimimisesta, jotta yritys voi menestyä.

Hevosalalla tarvitaan hyviä valmentajia, opettajia, hevosten kouluttajia, kasvattajia, kengittäjiä, täysihoidotallien pitäjiä, hevosenhoitajia, hevoseläinlääkäreitä ja monia muita hevosalan ammattilaisia, jotta palveluita voidaan tuottaa. Hevosalalla toimijat tuottavatkin palveluita harrastajien lisäksi myös toisilleen, sillä harva pystyy itse tuottamaan kaikkia hevosen tai sen omistajan tai hevosharrastajan tarvitsemia palveluita. On tärkeää, että hevosalalle on tarjolla myös laadukkaita neuvontapalveluita ja alan käyttöön tuotetaan laadukasta tutkimusta.

Hevosalalla on kysyntää yhä erikoistuneemmille palveluille ja kaikkiin näihin vaatimuksiin ei viralliseen tutkintorakenteeseen kuuluva koulutus ainakaan tällä hetkellä pysty vastaamaan, joten myös erilaisille kursseille ja ammatilliselle lisäkoulutukselle on tarvetta. Tämä opinnäytetyö pyrkii selvittämään minkälaista koulutusta alalla työskenteleville ja alalle pyrkiville sekä alan harrastajille on tarjolla.

2 HEVOSALA SUOMESSA

Suomessa oli 2017 julkaistun Hevostalous lukuina 2016 –julkaisun mukaan 74 200 hevosta, 170 000 ratsastuksen harrastajaa ja 220 000 raviurheilun harrastajaa ja seuraajaa. Muuten luvut ovat edellisvuoden tiedoista pysyneet samana, mutta raviurheilun harrastajien määrä on kasvanut kymmenellä tuhannella. Hevosharrastajien ja hevosten määrät ovat viime vuosikymmeninä olleetkin jatkuvassa kasvussa. Vuodesta 1980 vuoteen 2013 kasvua oli jopa 140 %. (Mäki-Tuuri & Laitinen 2014, 11.) Edellinen kansallinen liikuntatutkimus on tehty vuosina 2009-2010 ja sen mukaan esimerkiksi aikuisten harrastajien määrä on edelliseen tutkimukseen verrattuna kasvanut 18 %. Viime vuosien vaikea lama on tosin tuonut pienen notkahduksen ainakin hevosten määrään. Huippuvuoteen 2011 verrattuna maassamme on nyt noin 1300 hevosta vähemmän. (Hevostalous lukuina 2015, 3; Hevostalous lukuina 2016, 4).

Mäki-Tuurin ym. (2014, 11) mukaan hevosten määrän odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun ja vuoteen 2030 mennessä maassamme on ennusteen mukaan jo noin 90 000 hevosta.

Hevosten ja hevosharrastajien määrän kasvaessa myös hevostalouden merkitys yhteiskunnassa lisääntyy. Hevonen onkin myös merkittävä työllistäjä. Hevosala työllistää kokonaan tai osittain noin 15 000 suomalaista noin 3000 hevosalan yrityksessä (Hevostalous lukuina 2015, 3; Hevostalous lukuina 2016, 3). Välillisesti alan työllistävyys on moninkertainen, sillä se työllistää esimerkiksi rehujen ja hevosvarusteiden tuotannon ja myynnin kautta. Myös esimerkiksi kirjanpito- ja palvelut on usein järkevintä ostaa ulkopuoliselta. Alalla investoidaan toimintaympäristöihin noin 23 miljoonaa euroa vuosittain, joten esimerkiksi rakennushankkeet työllistävät runsaasti rakennusalan ammattilaisia (Niemi & Ahlstedt 2015, 13)

Hevostaloudella on suuri merkitys maaseutu- ja ympäristön säilymiselle, sillä siinä missä lammastiloja lukuun ottamatta muiden eläintilojen määrä on laskenut, on hevostilojen määrä ollut jatkuvassa kasvussa. (Luonnonvarakeskus Luke, 2016) Jopa 75 % hevosalan yrityksistä toimii maatilalla. (Niemi ym. 2015, 13) Monella maatilalla hevostalous on merkittävä sivuelinkeino ja monessa tapauksessa sivuelinkeinosta on myös tullut pääasiallinen tulonlähde. (Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK ry 2014). Myös hevosille tuotettavat rehut työllistävät maataloja, sillä suomalaisten hevosten vuodessa tarvitseman ravinnon tuottamiseksi tarvitaan noin 75 000 – 112 500 hehtaarin peltoala (Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK ry 2014). Hevosia on arvioiden mukaan noin 11 000 maatilalla, mikä on yli viidennes kaikista maataloista. Päätoimisia hevostiloja on noin tuhat. (Saastamoinen 2014, 13–14). Tilojen määrän arvioiminen on kuitenkin haasteellista, sillä hevostaloutta on tiloilla niin pää- kuin sivutoimisesti, eikä hevostaloutta enää eritellä tilastoissa. Arvioissa onkin tästä syystä suhteellisen suuria heittoja.

Hevosalan merkitys yhteiskunnalle ei ole ainoastaan taloudellinen, vaan hevoset luovat lisäksi liikuntamahdollisuuksia ja myös hevosten ja tallien sosiaalinen merkitys on huomattava. Alle 18-vuotiaita ratsastuksen harrastajia on vuosina 2009-2010 tehdyn kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan noin 63 000. Moni talli tai seura järjestääkin erikseen toimintaa nuorille ja joillain paikkakunnilla kuntien nuorisopalvelut järjestävät esimerkiksi hevoskerhoja yhteistyössä tallien kanssa. Tallilla voi siis mukavan ja liikunnallisen harrastuksen ohessa oppia esimerkiksi vastuullista asennetta ja yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Hevostalleilla tehdään siis merkittävää nuorisotyötä. Myös alan järjestöt, kuten Suomen Ratsastajainliitto ja Suomen Hippos järjestävät nuorille esimerkiksi kerhonohjaajakursseja. (Martin-Päivä 2014, 82-83)

Tämän lisäksi hevosia käytetään enenevässä määrin erilaisten hyvinvointi- ja kuntoutuspalveluiden tuottamisessa ja syrjäytymisen

ehkäisyssä. Tästä huolimatta hevosharrastusta ja -urheilua tuetaan valtion ja kuntien taholta varsin vähän muihin harrastajamääriltään yhtä suuriin lajeihin verrattuna. (Martin-Päivä 2014, 84)

Ratsastus mielletään usein nuorten tyttöjen harrastukseksi, vaikka enemmistö harrastajista onkin todellisuudessa aikuisia naisia (Hevostalous lukuina 2015 2016, 6). Aikuisten harrastajien määrä on kasvanut viime vuosikymmeninä eniten ja se on luonnollisestikin vaikuttanut merkittävästi siihen, minkälaisia palveluita asiakkaat talleilta toivovat.

Aikuisharrastajat haluavat harrastukseltaan yhä enemmän laatua ja elämyksiä. Osalle on tärkeintä hevosen kanssa oleminen, jollekin hevosen kanssa tehtävät maastoretket tai viikoittainen ratsastustunti ovat tärkeä henkireikä arjen keskellä, kun kolmas haluaa panostaa valmentautumiseen ja kilpailemiseen jossain hevosurheilun useista eri lajeista. Hevosharrastus voi olla satunnaista tai lähes koko vapaa-ajan vievä elämäntapa. Monelle ”vakavalle harrastajalle” siitä saattaa tulla myös työ. Hevosalalla raja harrastustoiminnan ja yritystoiminnan välillä onkin usein häilyvä. Suurelle yleisölle hevoset ovat todennäköisesti tutuimpia hevosurheilun kautta. Laadukas urheilutoiminta ja menestyneet urheilijat houkuttelevat uusia harrastajia mukaan lajin pariin, mistä syystä hevosurheilun imagosta huolehtiminen on erityisen tärkeää.

3 KOULU, KOULUTUS, OPPIMINEN, YHTEISKUNTA JA TYÖELÄMÄ

Kun vertaillaan virallista tutkintoon johtavaa koulutusta ja erilaisia lisäkoulutuksia, on syytä pohtia, mitä ylipäätään tarkoittaa koulutus ja mikä on sen tarkoitus. Vaikka koulutusta pidetään yhtenä yhteiskunnan rutiininomaisista tehtävistä, on se myös yhteiskunnallisesti merkittävä tapa vaikuttaa kansalaisten maailmankuvan muodostumiseen ja säädellä yksilöiden toimintaa (Rauste-von Wright, von Wright & Soini 2003, 10-11,40). Yhteiskunta määrittelee koulutuksen arvot, sisällön ja tavoitteen koululakien kautta ja yksilöiden kautta koulutus vaikuttaa myös organisaatioihin. Koulutuksen lähtökohta on yksilön kehityksen tukemisen lisäksi luoda ammattitaitoisia työntekijöitä yhteiskunnan ja työelämän tarpeisiin. Koulutus siis lisää osaamista, mitä tarvitaan tuottavaan liiketoimintaan, mikä puolestaan lisää niin yksilön kuin yhteiskunnankin hyvinvointia. Yhteiskunta ja työelämä ovat siis riippuvaisia koulutuksesta, mutta yhtälailla koulutus on riippuvaista työelämästä ja yhteiskunnasta (Helakorpi 2010, 19, 55).

Maailman muuttuessa ja tiedon lisääntyessä nopeasti, voi ihmisen maailmankuvan joustavuus olla kovalla koetuksella. Samaa joustavuutta ja positiivista suhtautumista uuteen tietoon sekä maailman

muuttumiseen tarvitaan myös koulutusorganisaatioissa. Rauste-von Wright ym. (2003, 179) mainitsevat J.S. Brunerin esittäneen jo vuonna 1996 uskalluksen kyseenalaistaa omia toimintarutiineja olevan oppilaitoksen ajassa selviytymisen edellytys. Hän peräänkuulutti etenkin opettajien aktiivista osallistumista muutoskeskusteluun. Muutosta on toki tapahtunut, mutta nyt yli 20 vuotta myöhemmin, sama esitys on edelleen ajankohtainen.

Koulutusjärjestelmää säätelevät lait velvoittavat arvioimaan koulutuksen laatua ja nykyisin oppilaitokset toteuttavat myös itse omien toimintatapojensa arviointia. Lisäksi vertailuja tehdään kansainvälisesti. Tällainen omasta toiminnasta palautetta hakeva toimintatapa ei ole perinteisesti kuulunut suomalaiseen kulttuuriperintöön, vaan negatiivisen palautteen tulkitaan usein johtuvan arvioitsijan epäpätevyydestä. Perinteisiä toimintaprosesseja on kuitenkin voitava myös kyseenalaistaa, jotta omaa toimintaa voidaan arvioida avoimesti. (Rauste-von Wright ym. 2003, 15, 179). Koulutuksen arviointivelvollisuus koskee kuitenkin ainoastaan virallista tutkintokoulutusta, eikä mikään taho valvo niin sanottua epävirallista koulutusta.

Elinikäisen oppimisen taidot ovat merkittävässä osassa kaikessa tutkintokoulutuksessa. Koska ammattikuvat eivät ole staattisia, vaan jatkuvassa muutoksessa, on tärkeää, että opetuksessa pyritään kehittämään opiskelijoista taitavia oppijoita, jotka pystyvät tulevaisuudessa pitämään tietonsa ja taitonsa ajan tasalla, sekä laajentamaan niitä edelleen (Rauste-von Wright ym. 2003, 172). Taitava oppija kykenee asettamaan myös oman asiantuntijuutensa kyseenalaiseksi ja muodostamaan havainnoistaan itselleen oppimistavoitteita. (Rauste-von Wright ym. 2003, 214). Tämän toteutuminen edellyttää kuitenkin sitä, että koulutusjärjestelmä oppii entistä paremmin kyseenalaistamaan ja kehittämään omaa toimintaansa, jotta oppimaan oppimisen taidot mahdollistuvat myös yksilötasolla. Oppiva organisaatio puolestaan vaatii toteutuakseen yhteistä visiota organisaation kehityksen suunnasta ja organisaatiotasolla tapahtuvaa tukea yksilöiden oppimisprosesseille. (Rauste-von Wright ym. 2003, 43, 232-233). Oppiva organisaatio on jatkuvasti kehittyvä. Se luo ja etsii tietoa, arvioi sitä, sekä siirtää sitä eteenpäin, muuttaen tarvittaessa myös omaa toimintaansa hankkimansa uuden tiedon mukaan (Helakorpi 2010, 24).

Muiden ihmisten toiminta ja ihmisten väliset suhteet ja vuorovaikutus vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen, olemmehan sosiaalisia eläimiä. Oppimisyhteisön vuorovaikutus vaikuttaa myös siihen, miten hyvin ja mitä opiskelijat oppivat, ja ennen kaikkea, miten hyvin he pystyvät omaksumaan oppimansa ja siirtämään sen käytäntöön (Khalil, Ardoin & Wojcik 2016, 1)

3.1 Formaali, informaali ja nonformaali oppiminen

Oppimista ei tapahdu ainoastaan koulunpenkillä, vaan ihminen oppii jotakin jatkuvasti niin koulussa, työssä, harrastuksissa kuin vapaa-ajallakin. EU ja OECD ovatkin jo 2000-luvun alusta lähtien aktiivisesti ajaneet formaalin koulujärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan oppimisen tunnustamista, eli validointia (Nyyssölä 2002,3.). Euroopan Unioni on kannustanut rakentamaan siltoja virallisen tutkintokoulutuksen, eli niin sanotun formaalin oppimisen ja sen ulkopuolisen oppimisen välille, jotta elinikäinen oppiminen mahdollistuisi (Tudor 2013, 2.). Tämä koulujärjestelmän ulkopuolinen oppiminen jaetaan usein kahteen osaan, non-formaaliin ja informaaliin oppimiseen. Termien määrittelemine ei kuitenkaan ole aivan yksiselitteistä ja niitä käytetäänkin eri yhteyksissä tarkoittamaan hieman eri asioita. Jälkimmäisen voidaan yksinkertaisesti sanoa olevan arkioppimista, jota tapahtuu jatkuvasti myös sattumanvaraisesti, esimerkiksi perheen tai harrastusten parissa. Epävirallisuudesta huolimatta arkioppiminen on erittäin tärkeää myös varsinaisten opintojen kannalta. Esimerkiksi usein hyvät digitaaliset taidot on hankittu koulumaailman ulkopuolella (Nyyssölä 2002, 12.)

Non-formaali eli epävirallinen oppiminen puolestaan on usein tavoitteellista. Se voi olla järjestelmällistä ja usein ohjattua oppimista esimerkiksi ei-tutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa, tai vaikkapa musiikkiopistossa. (Nyyssölä 2002, 9; Tudor 2013, 2.). Tudorin mukaan tällaista non-formaalia koulutusta tarjoavat useimmiten sellaiset koulutusorganisaatiot, jotka eivät ole valtion hyväksymiä, vaan ennemminkin niiden vaihtoehtoja. Suomessa myös virallisen koulujärjestelmän ulkopuolella opitut tiedot ja taidot voidaan kuitenkin tunnistaa ja tunnustaa sopivilta osin osaksi virallisia ammattitutkintoja. Näyttötutkintoihin voi osallistua riippumatta siitä, miten tutkintovaatimukseen kuuluvat tiedot ja taidot on opittu.

3.2 Työssä oppimisen muodot –tekemällä oppiminen

Työssäoppiminen on merkittävä osa suomalaista ammatillista koulutusta. Koulumaisen opiskelun ja työssä oppimisen välinen suhde on vaihdellut aikojen saatossa. Ennen koululaitoksen syntyä työhön opittiin työtä tekemällä, tai ammatit siirtyivät mestareilta oppipojille. Tähän malliin sisältyi myös oppilaan ammatillista kasvattamista ja ammattikuntien tarkastajat valvoivat, että osaaminen oli riittävää, kun oppipojasta ensin tuli kisälli ja lopulta jopa mestari. Perinteinen koululaitos puolestaan arvosti ulkoa opittua tietoa, jota opettaja opetti pulpeteissa istuville oppilaille. Opetuskeskeisestä tavasta ollaan kuitenkin päädytty oppimiskeskeiseen tapaan, jossa oleellista on ajatus siitä, että oppilas itse koostaa tietoa ja osaamista ja suhteuttaa sitä aina uuteen hankkimaansa tietoon. Ulkoluvun sijasta nykyisin arvostetaan enemmän asioiden ymmärtämistä ja soveltamista. (Helakorpi 2010, 11). Koulussa opiskelemisen rinnalla myös aidossa työympäristössä tapahtuva

opiskeleminen on merkittävä osa nykyajan opiskelua ja sen merkitystä on tulevaisuammattitutkinnoissa yhä korostettu. Ollaan siis jossain mielessä palattu vanhaan mestari – kisälli -järjestelmään. (Helakorpi 2010, 38)

Työssäoppimista voidaan pitää siltana työelämän ja koulutuksen välillä. Tämä silta auttaa yhdistämään koulutuksessa hankittua kirjatietao käytännölliseen tietoon, kuten todellisessa työelämässä esiintyviin käytäntöihin. (Helakorpi 2010, 20, 36). Pakollisen työelämäjakson aikana nuori opiskelija oppii monenlaisia valmiuksia tulevaa työelämää varten. Aidoissa työelämän tilanteissa merkittävää on kokemuksellisuus ja toiminnallisuus ja ennen kaikkea kokemusten reflektointi niin tapahtuman aikana kuin sen jälkeenkin. Poikela & Poikela (2014, 76) viittaavat yhdysvaltalaisen kasvatopsykologi John Deweyn (1859-1952) kasvatustapahteluun, jonka yksi kulmakivistä oli nimenomaan tekemällä oppiminen –learning by doing. Deweyn mukaan oppimisprosessissa olennaista on nimenomaan oppijalla ennestään oleva tieto, jonka päälle hän kykenee rakentamaan uutta tietoa, mikäli hän pystyy tarkastelemaan omaa toimintaansa reflektiivisesti ja siten suuntaamaan omaa toimintaansa näiden havaintojen perusteella.

Oppisopimuskoulutusta ollaan ammatillisen koulutuksen reformissa uudistamassa ja sen rinnalle on tulossa niin sanottu koulutussopimus, joka ei edellytä työsuhdetta opiskelijan ja työssäoppimispaikan välillä. Tämän ratkaisun tarkoituksena on ollut muun muassa vähentää kouluttavan yrityksen hallinnollista ja taloudellista taakkaa verrattuna oppisopimusopiskelijan työnantajaan, ja siten lisätä yritysten kiinnostusta opiskelupaikan tarjoamiseen. Uudistus on kuitenkin herättänyt myös kritiikkiä.

Työssä- ja tekemällä oppimista tapahtuu koko ajan myös koulutuksen ulkopuolella. Jos näin ei kävisi, työntekijä pysyisi työssä aina täsmälleen koulutustaan vastaavalla tasolla, kun tosiasiassa kokemuksen myötä työntekijät hakeutuvat usein aiempaa haastavampiin työtehtäviin. (Gavrel, Lebon & Rebière 2016, 1). Moni aloittaa huonosti palkatuista töistä ja etenee elinikäisen oppimisen prosessissa pikkuhiljaa kohti arvostetumpia ja paremmin palkattuja työtehtäviä. Työntekijät ikään kuin käyttävät tätä kokemusta astinlautoina kohti paremmin palkattuja töitä. (Gavrel ym. 2016, 3) Hevosalalla harvoin on tällaisia etenemismahdollisuuksia ilman ainakin osittaista alanvaihdosta. Yrittäjä kenties pystyy osaamisensa karttuessa lisäämään tai kohdentamaan palveluitaan eri tavoin ja nostamaan mahdollisesti myös palveluidensa hintatasoa.

4 TUTKIMUS JA SEN TOTEUTUS

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa minkälaista hevosalan koulutusta Suomessa on tarjolla. Tutkintokoulutusta on esitelty lyhyesti listaamalla hevosalan tutkinnot, sekä muiden alojen tutkinnot, joihin on mahdollista sisällyttää hevosalan opintoja, ja kuvailemalla niitä lyhyesti. Tietoa on haettu lähinnä Opetushallituksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuista ja internetsivuilta, sekä eri oppilaitosten internetsivuilta. Tarvittaessa tietoa on tarkennettu sähköpostitse tai puhelimitse koulutusten järjestäjiltä. Lisäksi on selvitetty taustatietoja Suomen koulutusjärjestelmästä ja muun muassa sitä koskevasta lainsäädännöstä.

Erityisenä kiinnostuksen kohteena olivat kuitenkin virallisen tutkintojärjestelmän ulkopuoliset koulutukset, eli niin sanottu non-formaali koulutus. Tällaista koulutusta ei valvo mikään tahon, eikä koulutuksia myöskään koota yhteen mihinkään, joten tietoa eri koulutuksista haettiin lähinnä internetin hakukoneiden, pääasiassa Googlen, avulla käyttäen erilaisia hakusanayhdistelmiä. Tarvittaessa lisätietoja ja tarkennuksia on hankittu sähköpostitse ja puhelimitse koulutuksen järjestäjiltä. Koska suuri osa opinnäytetyön lähdemateriaalista on internetsivustoja, on niiden valinnassa pyritty käyttämään tarkkaa harkintaa, ja tiedonlähteenä on käytetty vain luotettaviksi arvioituja ja mahdollisimman ajantasaisia sivustoja, kuten valtionhallinnon ja eri viranomaisien, järjestöjen sekä oppilaitosten internetsivuja. Tutkintojärjestelmän ulkopuolista koulutusta ei myöskään ole juuri tutkittu, joten luotettavaa lähdemateriaalia on saatavilla varsin niukasti. Koulutuksista ei siis myöskään ole saatavilla juuri muuta kuin koulutuksen järjestäjän itse tarjoamaa tietoa, mikä kannattaa huomioida tietojen luotettavuutta arvioidessa. On myös huomioitava, että koska koulutuksia ei ole koottu yhteen lähteeseen, on mahdollista, että joitakin koulutuksia puuttuu listalta.

Opinnäytetyöhön kootut tiedot ovat olleet ajan tasalla kirjoittamishetkellä, mutta jo opinnäytetyöprosessin aikana useamman kurssin tietoihin on tullut muutoksia. Ainut vaihtoehto ajantasaisen tiedon saamiseksi tällaisista koulutuksista onkin seurata eri kouluttajien koulutustarjontaa oppilaitoksen tai yrityksen internetsivulta. On tosin myös todettava, että useamman kouluttajan ongelmana tuntui olevan epäajantasaiset internetsivut. Tämä koski epävirallisen koulutuksen lisäksi myös alan tutkintokoulutusta tarjoavien oppilaitosten internetsivuja.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa käsitellään yleisesti oppimista ja koulutusta, sen suhdetta työelämään, sekä ihmisen ammatti-identiteetin muodostumista ja sen vaikutusta muun muassa ihmisen halukkuuteen hakeutua jatko-opintoihin. Tietoa on haettu lähinnä kirjallisuudesta,

tieteellisistä julkaisuista eri tietokantojen kautta, sekä internetlähteistä. Koska non-formaalia koulutusta on tutkittu todella vähän, olisi mielenkiintoista jatkossa selvittää tarkemmin muun muassa sitä, millä perusteilla opiskelijat ovat valinneet ne koulutukset, joihin ovat hakeutuneet opiskelemaan. Erityisen kiinnostavaa tämä olisi silloin, kun valinta on kohdistunut non-formaaliin koulutukseen.

5 TUTKINTOKOULUTUS

9-vuotisen peruskoulun jälkeen suomalainen nuori voi hakeutua joko yleissivistävään lukioon tai suorittamaan ammatillista perustutkintoa johonkin ammatilliseen oppilaitokseen (Opetusministeriö 2009, 24).

Ammatillinen koulutus jakautuu kolmeen tasoon; perustutkintoon, ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon. Tutkintoon johtavasta koulutuksesta Suomessa on säädelty lailla. Lain ammatillisesta peruskoulutuksesta (1998/630 §5 3.10.2014/787) mukaan ammatillisen peruskoulutuksen tavoite on ”antaa opiskelijoille ammatillisen perustutkinnon edellyttämä osaaminen ja ammattitaito sekä valmiuksia yrittäjyyteen”. Pykälän 2 mukaan koulutuksen tavoitteena on myös ”kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin sekä edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista. Tutkintojen nimiä tai tutkintonimikkeitä saa käyttää vain tämän lain mukaan suoritetuista tutkinnoista. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 98/631 §12e).

Monet hevosalalle kouluttautuvat eivät tule työskentelemään hevosalalla. Monelle hevosalalla toimiminen on haave, mutta alan kuormittavuus voi tulla yllätyksenä. Esimerkiksi hevostenhoitajan työ on useimmiten ainakin fyysisesti raskasta, eivätkä työolotkaan aina ole erityisen hyvät. Lisäksi palkka on todennäköisesti suhteellisen matala, vaikka vastuuta voi olla paljon. Toisaalta työ voi myös olla hyvin mielekästä. Onkin tärkeää, että hevosalan opintoihin hakeutuvalla on realistinen kuva alalla toimimisesta.

Koska yhteiskunta muuttuu nopeasti ja hevosala siinä mukana, on koulutuksen ennakoitava yhteiskunnan muutoksia ja pysyttävä tässä muutoksessa mukana, jotta koulutuksen tuottama ammattitaito ei ole opiskelijan valmistumishetkellä jo valmiiksi vanhentunutta (Helakorpi 2010, 20). Ammatissa toimiva tulee todennäköisesti tarvitsemaan uransa varrella lisäkoulutusta tai ainakin tietojen päivittämistä. Koska hevosalalla palveluita tarjotaan niin ammattilaisille kuin harrastajillekin, on alan koulutusta suunniteltaessa ja kehitettäessä tärkeää, että pidetään mielessä molempien asiakasryhmien asettamat odotukset. Näin tutkinnon suorittaneet pystyvät valmistuttuaan menestyksekkäästi toimimaan joko yrittäjinä tai palkkatyössä yrityksissä, jotka pystyvät tarjoamaan kysyntää vastaavia palveluita.

Hevosalan tutkimustoiminnassa hevosten hyvinvointiin liittyvät kysymykset, sekä alan yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten selvittäminen ovat suuressa osassa (Hollmén & Laitinen 2012, 11). Kun tutkimustietoa on saatu lisää, vaikuttaisi myös hevosharrastajien kiinnostus hevosten hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin lisääntyneen. Samoin tieto hevosten ja muiden eläinten vaikutuksesta ihmisten hyvinvointiin on lisännyt kiinnostusta myös hevosen käyttämiseen hyvinvointipalveluiden tuottamisessa. Nämä teemat ovat alkaneet näkyä voimakkaasti myös hevosalan palveluita ostavien asiakkaiden toiveissa. Esimerkiksi kiinnostus hevosten pihattoasumiseen kasvaa ja perinteisten tallipaikkojen lisäksi laadukkaille pihatoille on kysyntää. Hevosalan oppilaitoksissa hevoset kuitenkin asuvat edelleen pääasiassa karsinatalleissa. Jotta ala pystyisi kehittymään ja koulutus säilymään korkeatasoisena ja ajanmukaisena, on yhteistyötä hevosalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan, koulutuksen ja neuvonnan välillä kehitettävä edelleen. Uusimmat tieteen tutkimustulokset olisikin saatava koulutuksen ja neuvonnan käyttöön entistä nopeammin. (Hollmén ym. 2012, 11). Koulutuksen ja työelämän sekä tutkimuksen tiivis yhteistyö, sekä koulutuksen tutkiva ja kehittävä toimintamalli ovat keinoja, joilla on on mahdollista varmistaa, ettei koulutus ole jäljessä työelämän todellisuudesta. Parhaimmillaan koulutus voi näin olla jopa alan edelläkävijä ja innovaattori. (Helakivi 2010, 21).

Parhaillaan Suomessa on käynnissä mittava ammatillisen koulutuksen reformi, jota valmistelee opetus- ja kulttuuriministeriö. Kaikkien ammatillisten perustutkintojen perusteet on uudistettu vuosien 2008 ja 2010 välillä ja tällä hetkellä on käynnissä ammattitutkintojen uudistaminen. Opetushallituksen alaiset eri aloja edustavat koulutustoimikunnat seuraavat ja arvioivat oman alansa koulutuksen ja työelämässä tarvittavan osaamisen kehitystä ja voivat tehdä siitä aloitteita opetus- ja kulttuuriministeriölle, opetushallitukselle ja muille asiaankuuluville tahoille. (Opetushallitus n.d. a). 31.12.2016 toimikautensa päättänyt koulutustoimikunta ehdotti hevosalan koulutuksiin muutoksena muun muassa hevosten keinosiemennyksen tutkinnon osan sisällyttämistä johonkin hevosalan ammattitutkinnoista ja seminologin tutkinnon kehittämistä siten, että se mahdollistaisi pätevyitymisen eri eläinlajien, kuten hevosten, keinosiemennykseen. (Opetushallitus 2014). Hevosalan tutkintojen monelta osin vanhentuneet ja puutteelliset sisällöt ovat jo pitkään huolettaneet useita alan toimijoita. Nyt, kun ammattitutkintojen uudistaminen on ajankohtaista, on myös tähän tartuttu ja Opetushallitukselle ja hevosetalouden tutkintotoimikunnalle on jätetty ehdotuksia koulutuksen ja tutkintojen nykyaikaistamiseksi. Ehdotuksissa käsitellään muun muassa hevosten käyttäytymistarpeita, hevostenpidon kustannustehokkaita ja eettisesti kestäviä toimintatapoja, eläinten oppimispsykologiaa ja tutkittuun tietoon perustuvia koulutustekniikoita sekä oppimispsykologian ja pedagogiikan tuntemusta hevosalan ohjaus- ja

opetustyössä. (Hevostalouden tutkintouudistus – Ehdotuksia hevostalouden koulutuksen ja tutkintojen nykyaikaistamiseksi 2016)

Kiistellyn koulutusreformin toteuttamista varten on kuultu erilaisia sidosryhmiä, kuten työelämän ja järjestöjen edustajia, koulutuksen järjestäjiä ja myös opiskelijoita muun muassa siitä, mikä ammatillisen koulutuksen kehittämisessä on tärkeää. Tärkeiksi pääteemoiksi ovat nousseet mm. työelämälähtöisyys, osaamisperusteisuus, koulutuksen laatu, ohjaus ja valmennus, saavutettavuus, taloudellisuus, selkeämpi rahoitus ja tavoitettavuus. (Jauhiainen & Mäkinen 2016). Työelämälähtöisyys tuli hyvin esille myös kyselytutkimuksessa, joka toteutettiin koskien ammatillisen koulutuksen reformia. Tässä kyselyssä ilmeni myös eri sidosryhmien toive sille, että koulutuksessa säilyy tietty jousto, jonka avulla nykyajalle tyypillisiin nopeisiin muutoksiin työelämässä voidaan vastata riittävän nopeasti. (Jauhiainen ym. 2016).

Uudistusten keskeisenä tavoitteena onkin luoda koulutuksista paremmin nykyajan tarpeita vastaavia korostamalla edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi valinnaisuuden mahdollisuuksia sekä elinikäisen oppimisen taitoja (Opetushallitus 2013, 7). Uudistetuista tutkinnoista tulee aiempia tutkintoja laaja-alaisempia, mutta valinnanmahdollisuudet tutkintojen sisällä laajenevat. Näin on tarkoitus pystyä vastaamaan nopeammin alan muuttuvan työelämän asettamiin tarpeisiin tutkintojen sisällä. Uudistus vähentää ammattitutkintojen määrän noin puoleen. Hevosalalla tämä tarkoittaa esimerkiksi hevostenvalmentajan, kengitysseppän ja ratsastuksenopettajan ammattitutkintojen sulautumista yhdeksi hevostalouden ammattitutkinnoksi (Opetushallitus 2016c).

Ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta koskeva asetus tulee voimaan 1.8.2017, mutta uudistuvat ja uudet tutkinnot tulevat käyttöön portaittain 1.1.2019 mennessä. Vastaavasti tutkintorakenteesta poistuvat tutkinnot poistuvat portaittain 31.12.2017, 1.8.2018 tai 31.12.2018. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017a). Tutkintorakenteen lisäksi reformissa uudistetaan koulutuksen toteuttamismallit, rahoitus sekä koulutusta koskevat lait. Hallituksen on tarkoitus antaa esitys ammatillista koulutusta koskevaksi uudeksi laiksi eduskunnalle kevään 2017 aikana. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017a).

Jotta eri maiden tutkintojen ja tutkintotasojen vertaileminen olisi helpompaa, on kaikki yleissivistävän, ammatillisen ja korkeakoulutuksen tutkinnot jaoteltu kahdeksalle viitetasolle. Kullekin tasolle on määritelty minkälaisia oppimistuloksia tason saavuttaneelta voidaan odottaa. Tästä viitekehyksestä säädetään Suomessa lailla 1.3.2017 alkaen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017b). Ammatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot kuuluvat tutkintojen ja muun osaamisen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja eurooppalaisen viitekehyksen (EQF) tasolle 4. Kaikki ammattitutkinnot eivät vielä täytä näitä vaatimuksia, mutta tilanne korjautuu käynnissä olevassa ammattitutkintojen uudistamisprosessissa.

(Opetushallitus 2010, 1). Erikoisammattitutkinnot kuuluvat NQF-tasolle 5, tällaisen tutkinnon suorittajan ammattiosaaminen on syvällistä ja monialaista. Näihin on tasoluokituksiin yleisesti ammattitutkinnoissa joitakin poikkeuksia ja jotkin ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot lasketaan ammattitaitovaatimustensa mukaan kuuluviksi pykälää korkeammalle tasolle kuin muut vastaavat tutkinnot. Yksi näistä on ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto, joka Opetushallituksen raportin mukaan lasketaan kuuluvaksi tasolle 6, joka vastaa yleensä ammattikorkeakoulujen/alemmän korkeakoulututkinnon tasoa. (Opetushallitus 2010, 6).

5.1 Ammatillinen peruskoulutus

Uudistetut ammatilliset perustutkinnot tulivat voimaan 1.8.2015 (Opetushallitus n.d. b). Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaan perustutkinnon suorittaneella henkilöllä on laaja-alaiset perusvalmiudet erilaisiin tehtäviin alalla ja tämän lisäksi erikoistuneempaa osaamista ja ammattitaitoa vähintään yhdellä osa-alueella (Opetushallitus 2014, 1) Ammatillinen perustutkinto ammatillisessa peruskoulutuksessa suoritettuna on laajuudeltaan 180 osaamispistettä, joka tarkoittaa noin kolmen vuoden opiskeluaikaa. Tutkinto sisältää 35 osp kaikille aloille yhteisiä tutkinnon osia, kuten viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen ja matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen. Näiden lisäksi tutkintoon kuuluu ammatillisia tutkinnon osia sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Jokaiseen ammattitutkintoon sisältyy pakollisena myös 30 osaamispistettä työharjoittelua aidossa työympäristössä. Tutkintoon on mahdollista hyväksyä tutkinnonosia myös muista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista, erikoisammattitutkinnoista tai korkeakoulututkinnoista. (Valtioneuvoston asetus ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta 801/2014, Opetushallituksen määräys 2016).

Myös lukio-opintoja voidaan hyväksyä osaksi ammatillista perustutkintoa (Opetushallitus 2016b). Ylioppilaspohjaisena tutkinnon suorittaminen kestää noin kaksi vuotta ja sen laajuus on 120 osp. Myös muut aiemmin suoritettut opinnot tai työelämässä hankittu soveltuva osaaminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaksi tutkintoa, ja siten ne voivat lyhentää tutkinnon suorittamiseen kuluvaan aikaa. Osassa oppilaitoksia tutkinto on mahdollista suorittaa myös ns. kaksois- tai kolmoistutkintona, jolloin opiskelija suorittaa yhtä aikaa lukion oppimäärän ja mahdollisesti ylioppilastutkinnon. Tutkintoa järjestetään niin nuoriso- kuin aikuisopintoinakin ja se on mahdollista suorittaa myös oppisopimuksella tai monimuoto-opiskeluna. Aikuiset voivat suorittaa tutkinnon näyttötutkintona 1-2 vuodessa tai osallistumalla suoraan näyttökokeisiin.

5.1.1 Hevostalouden perustutkinto – hevostenhoitaja, ratsastuksenohjaaja

Hevostalouden ammatillisessa perustutkinnossa tutkintonimikkeet ovat hevostenhoitaja ja ratsastuksenohjaaja. Tutkinnon perusteissa todetaan, että hevostalouden perustutkinnon suorittanut hevostenhoitaja pystyy valitsemistaan tutkinnonosista riippuen toimimaan itsenäisenä työntekijänä erilaisilla talleilla tai muissa hevosalan yrityksissä. (Opetushallitus 2014, 210). Näitä valinnaisia tutkinnonosia hevostenhoitajan tutkinnossa ovat ravihevosen hoitamiseen, ratsuhevosten peruskouluttamiseen, hevoskasvatukseen, hevosharrastepalveluiden tuottamiseen, kengittämiseen ja hevosvarusteiden valmistamiseen erikoistavat tutkinnonosat.

Mikäli tutkinnonsuorittaja on suorittanut vaadittavat hevosharrastepalveluiden tuottamisen tutkinnonosat ja läpäissyt näyttökokeet riittävän hyvin arvosanoin, myöntää Suomen Ratsastajainliitto tutkinnonsuorittajalle hevosharrasteohjaajan ammattinimikkeen. Hevosharrasteohjaaja voi esimerkiksi ohjata ratsastusta SRL:n hyväksymällä harrastetallilla. (Suomen Ratsastajainliitto Ry 2010).

Hevostalouden perustutkinnon suorittanut ratsastuksenohjaaja puolestaan pystyy vastaamaan ratsastuskoulun hevosten hoidosta, osallistumaan sopivien hevosten valintaan ja ratsastamaan riittävällä tasolla pystyäkseen esimerkiksi peruskouluttamaan hevosia. Ratsastuksenohjaaja pystyy suunnittelemaan ratsastuskoulun toimintaa, ohjaamaan erilaisia kerhoja sekä opettamaan ratsastusta ja hevostaitoja erilaisille asiakasryhmille. (Opetushallitus 2014).

Islanninhevosharrastajan on mahdollista saada ns. hevosharrasteohjaajan (hevostenhoitaja, hevosharrastepalveluiden tuottaminen) tutkinnon yhteydessä suoritettua myös kansainvälinen FEIF-ratsastuksenohjaajan 1-tason (FEIF Instructor, level 1) pätevyys suuntautumalla näytöissä islanninhevosratsastukseen. Tämän lisäksi tutkinnon pakolliset harjoittelut tulee suorittaa islanninhevostallilla ja suorittaa erikseen Suomen islanninhevosyhdistyksen koulutusjärjestelmän pakolliset kurssit. (SIHY 2012).

5.1.2 Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto – luonto-ohjaaja

Luonto- ja ympäristöalan perustutkintoon on mahdollista sisällyttää jonkin verran hevosopintoja. Esimerkiksi Kainuun ammattiopistossa Kajaanissa voi tutkinnon suorittaa hevospainotteisena. Koulutusohjelman suorittaneen opiskelijan tutkintonimike on luonto-ohjaaja ja se soveltuu henkilöille, jotka haluavat työllistyä esimerkiksi hevos- tai luontomatkailun parissa tai toteuttaa Green Care-toimintaa, kuten eläinavusteisia hyvinvointipalveluita. Tutkintoon voi sisällyttää esimerkiksi opintoja luonnossa ohjaamisesta, vaelluksen ohjaamisesta,

erityisryhmien ohjaamisesta luonnossa ja hyvinvoinnin tuottamisessa eläinten avulla. (Kainuun Ammattiopisto n.d.)

5.1.3 Maatalousalan perustutkinto – eläintenhoitaja

Hevostalouden tutkinnot on vuonna 2009 eriytetty maatalousalan tutkinnoista. (Laine 2014, 31). Kuitenkin myös maatalousalan perustutkintoon on edelleen mahdollista sisällyttää jonkin verran hevosopintoja. Tutkintoon kuuluu pakollisena tutkinnon osana muun muassa 20 osp laajuinen maaseutuyrittäminen. Eläintenhoitajan osaamisalan pakollisena tutkinnon osana on puolestaan 40 osp laajuinen tutkinnon osa eläinten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Valitsemalla vapaavalintaisista opinnoista lisäksi 15 osp laajuisen tutkinnonosan hevosten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen ja lisäksi esimerkiksi maaseudun palvelutuottamisen opintoja tai kotieläinpiha-opintoja koulutus voisi olla hyvä vaihtoehto esimerkiksi sellaiselle henkilölle, joka aikoo tuottaa maaseutumatkailupalveluita. (Opintopolku n.d. b)

5.2 Ammattitutkinnot

Aikuiskoulutuslain mukaan ammattitutkinnossa osoitetaan työelämän tarpeisiin kohdennettua ammatillista osaamista, joka on perustutkintoa syvempää ja kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin. Ammattitutkinnot suoritetaan aina näyttötutkintoina ja osaaminen osoitetaan erillisissä tutkintotilaisuuksissa, joissa tutkinnon suorittaja osoittaa hallitsevansa tutkinnon ammattitaitovaatimukset aidoissa työtilanteissa. Arvioitsijat arvioivat kaikki tutkinnon osat erikseen ja päätöksen tutkinnon hyväksymisestä tekee erillinen tutkintolautakunta. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1998/631)

Oppilaitoksissa, joille Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt koulutuksen järjestämisluvan, järjestetään ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta ja useimmiten ammattitutkinnot suoritetaan niiden yhteydessä. Koulutuksen voi kuitenkin suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena. Lisäksi näyttötutkintoon voi osallistua kokonaan ilman valmistavaa koulutusta, mikäli on hankkinut osaamista esimerkiksi muiden opintojen tai työkokemuksen kautta. Tutkinnon suorittajan aiempi osaaminen ja mahdolliset tarvittavat tukitoimet selvitetään opintoihin hakeutumisvaiheessa. Omaa osaamistaan voi ennen koulutukseen hakeutumista arvioida tutkinnoissa edellytettävien ammattitaitovaatimusten mukaisesti myös Opetushallituksen ylläpitämällä www.osaan.fi –sivustolla. Tutkinnon henkilökohtaistamisen kautta tutkintoa on periaatteessa mahdollista muokata kunkin opiskelijan tarpeiden mukaan, esimerkiksi valitsemalla jokin tutkinnon osa kokonaan toisesta tutkinnosta. Käytännössä tämän toteuttaminen ei kuitenkaan aina ole aivan yksinkertaista.

Ammattitutkintojen uudistaminen on parhaillaan käynnissä. Vuoden 2018 alusta hevostenvalmentajan ammattitutkinto, kengitysseppän ammattitutkinto ja ratsastuksenopettajan ammattitutkinto yhdistyvät yhdeksi hevostalouden ammattitutkinnoksi. Tämän jälkeen vanhan järjestelmän mukaisen tutkinnon voi suorittaa loppuun kolmen vuoden siirtymäajalla. (Opetushallitus 2016b). Tämä uusi tutkinto jakautuu useampaan osaamisalaan ja niiden suorittamisesta saatavaan tutkintonimikkeeseen. Samat tutkintonimikkeet siis säilynevät tutkinnon muutoksista huolimatta. Myös erilaiset tavat suorittaa koulutus lisääntyvät, kun oppisopimuksen rinnalle tulee ns. koulutussopimus. Koulutussopimuksen tarkoituksena on lisätä oppimista työpaikalla pedagogisen prosessin säilyessä oppilaitoksen vastuulla (Repo 2016, 16). Alla lyhyt kuvaus tällä hetkellä voimassa olevista hevosalan ammattitutkinnoista.

5.2.1 Hevostenvalmentajan ammattitutkinto

Hevostenvalmentajan ammattitutkinto jakaantuu neljään osaamisalaan, joita ovat ravivalmentaminen, hevosvarusteiden valmistaminen ja korjaaminen, hevoshieronta sekä nuoren koulu- tai estehevosen kouluttamisen osaamisala. Kaikkiin niihin kuuluu pakollisena tutkinnon osana hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen ja jokaisen osaamisalan omat pakolliset osiot, sekä lisäksi valinnaisena joko hevosalan yrityksen johtaminen ja kehittäminen tai hevosalan yrityksessä toimiminen. (Opetushallitus 2012)

Hevostenvalmentajan ammattitutkinnon suorittaneella henkilöllä on kattava ymmärrys niin hevosesta eläimenä kuin hevosalasta ja hevosurheilustakin, sekä niihin liittyvistä säädöksistä ja määräyksistä sekä yritystoiminnan perusteista. (Opetushallitus 2012, 11) Lisäksi tutkinnon suorittaneella on oman osaamisalansa mukaan vaadittava ammattitaito. Vaadittu ammattitaito osoitetaan ammattitutkinnon järjestämissuunnitelman mukaisesti henkilökohtaistetuissa tutkintotilaisuuksissa. (Opetushallitus 2012, 16).

Hevostenvalmentajan ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta tarjoavat Ypäjän hevosopisto, Koulutuskeskus Salpaus, Ylä-Savon ammattiopisto, Harjun oppimiskeskus sekä Kpedu Kaustisen raviopisto.

5.2.2 Kengitysseppän ammattitutkinto

Ammattitutkinnon suorittanut kengitysseppä tuntee hyvin hevosen hyvinvoinnin ja hevostenhoidon perusteet. Kengittäjän tulee osata käsitellä ja hoitaa hyvin erilaisia hevosia ja osata arvioida hevosten jalkarakennetta, kavioiden muotoa ja liikkeitä, tunnistaa ontumat, jalkojen vammat ja sairaudet sekä niiden hoidon periaatteet. Asiansa

osaavan kengitysseppän on ymmärrettävä hevosen iän, käyttötarkoituksen, rakenteen ja jalka-asentojen merkitys ja suunniteltava ja toteutettava kavioiden huolto ja kengitys näiden edellyttämällä tavalla. (Opetushallitus 2006, 16)

Useimmiten kengitysseppä kiertää asiakkaiden luona heidän kotitalleillaan ja on hevosalalla arvostettu asiantuntija, jolta usein kysytään neuvoa kengitysasioiden lisäksi myös muista hevosten terveyteen liittyvistä asioista. Tästä syystä kengittäjän on oltava vastuullinen ja hyvä asiakaspalvelija. Kengittäjän ammattitaitoon kuuluu myös kyky käsitellä erilaisia materiaaleja sekä työkaluja, sekä yritystoimintataidot. (Opetushallitus 2006, 7)

Kengitysseppän ammattitutkinnon voi suorittaa Ypäjän hevosopistossa, Ylä-Savon ammattiopistossa ja Harjun Oppimiskeskuksessa.

5.2.3 Ratsastuksenopettajan ammattitutkinto

Ratsastuksenopettajan ammattitutkinnon suorittaneella on kattava kuva hevosaluudesta ja ratsastusalaista Suomessa, mukaan lukien alaa koskevat lait ja määräykset. Hän ottaa huomioon hevosten, asiakkaiden ja henkilökunnan hyvinvoinnin ja turvallisuuden ja osaa suunnitella ratsastuskoulutoimintaa nämä asiat huomioiden. (Opetushallitus 2012b, 11) Ammattitutkinto koostuu mm. hevosten hoitamisesta ja ratsastuskoulun toiminnasta huolehtimisesta, opiskelijan oman ratsastustaidon kehittämisestä, ratsastustaidon opettamisesta ja valmentamisesta, sekä hevosalan yrityksessä toimimisesta ja alan yrityksen johtamisesta ja kehittämisestä.

Useimmat ratsastuksenopettajat toimivat opettajina tai valmentajina joko ammatinharjoittajana tai työntekijänä ratsastuskoulussa tai muussa ratsastusalan yrityksessä. Heidän ammattitaitoonsa sisältyy ratsastustuntien ja valmennusten pitämisen lisäksi myös muiden hevostaitojen opettaminen niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin. Asiakaskunnan moninaisuus asettaa ratsastuksenopettajan ammattitaidolle lisähaasteita, sillä asiakaskunnassa saattaa olla niin aktiivisia kilparatsastajia, alan ammattilaisia, kuin virkistysratsastajiakin. Samasta syystä ala tarjoaa hyvän mahdollisuuden tarjota pitkällekin erikoistuneita palveluita (Opetushallitus 2012b, 39)

Ratsastuksenopettajia valmistuu Ypäjän hevosopistosta, Ylä-Savon ammattiopistosta ja Harjun oppimiskeskuksista. Ratsastuksenopettajan ammattitutkinto vastaa kansainvälistä II-tason ratsastuksenopettajatutkintoa ja tutkinnon suorittaja on oikeutettu saamaan alan kansainvälisen järjestön passin, jonka Suomessa myöntää Suomen Ratsastajainliitto Ry. (Opetushallitus 2012b, 12)

5.2.4 Eläintenhoitajan ammattitutkinto – klinikkaeläintenhoitaja, eläintenkouluttaja

Eläintenhoitajan ammattitutkinnossa hevosopintoja voi sisällyttää klinikkaeläinhoitajan osaamisalaan sekä eläintenkouluttajan osaamisalaan. Molemmissa tutkinnoissa tutkintotodistukseen merkitään erikseen ne eläimet, joilla tutkinto on suoritettu. (Opetushallitus 2012c, 15)

Eläintenhoitaja on eläinten hyvinvoinnin ammattilainen, jonka suhde eläimiin on eettisesti kestäväällä pohjalla (Opetushallitus 2012c, 87) Hevosiin erikoistunut klinikkaeläinhoitaja voi toimia monipuolisissa tehtävissä hevosklinikalla tai –sairaalassa. Hoitajalta vaaditaan hyviä hevosten käsittelytaitoja ja kykyä havainnoida hevosten hyvinvointia ja siinä tapahtuvia muutoksia, kuten kivun ilmenemistä. Klinikkaeläinhoitaja huolehtii klinikalla tai sairaalassa olevien eläinten hyvinvoinnista ja toimii eläinlääkäriin avustajana erilaisissa toimenpiteissä ja leikkauksissa, tekee diagnostisen kuvantamisen toimenpiteitä, ottaa laboratorionäytteitä ja tekee niistä tarvittavat analyysit sekä osaa lääkittää eläimiä niin kivunpoistossa, anestesiassa kuin lopetustilanteessakin. Hoitaja huolehtii toimenpiteissä tarvittavien välineiden ja tilojen huoltamisesta ja valmistelemisesta. Hoitaja myös usein luovuttaa asiakkaalle lääkkeitä ja neuvoa eläimen kotihoidossa ja tarvittaessa ruokinnassa ja hänen on suoriuduttava myös vaativista asiakaspalvelutilanteista sekä raportoinnista. (Klinikkaeläinhoitajat Ry n.d., Opetushallitus 2012c, 17 – 25)

Hevosiin erikoistunut eläintenkouluttaja on hevosten hyvinvoinnin ja kouluttamisen asiantuntija. Eläintenkouluttajan on tunnettava hyvin kouluttamansa eläinlajin käyttäytymisen erikoispiirteet ja ymmärrettävä sen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät, kuten lajille välttämättömät käyttäytymistarpeet. Kouluttaja tuntee oppimisen lainalaisuudet ja osaa suunnitella eläimen kouluttamisen sen hyvinvoinnin huomioon ottaen ja myös ohjata eläimen omistajaa sen kouluttamisessa sekä perustella valitsemiensa koulutusmenetelmien käytön. Eläintenkouluttajien tyypilliseen toimenkuvaan kuuluu esimerkiksi erilaisten ongelmakäytösten ratkomista, uusiin asioihin totuttamista ja hevosenomistajien neuvontaa hevosten käytös- ja koulutusasioissa. (Opetushallitus 2012c, 12; 66 – 74)

Eläintenkouluttaja käyttää ainoastaan sellaisia koulutusmenetelmiä, jotka eivät vahingoita eläimen fyysistä tai psyykkistä hyvinvointia, ja joilla silti saadaan tulosta nopeasti. Hevosen (ja ihmisen) oppimista ja opettamista käsitellään hevosalan koulutuksissa vain vähän, jos lainkaan, joten eläintenkouluttajan tutkinto soveltuu hyvin myös lisäkoulutukseksi monille muille hevosalan ammattilaisille.

Myös monet yksityiset yritykset järjestävät koulutusta, joka tarjoaa väylän opiskella eläintenhoitajan ammattitutkinnon eläintenkouluttajan

osaamisalan suorittamiseksi vaadittava oppimäärä. Esimerkiksi Suomen eläinkoulutuskeskus järjestää verkkokoulutuksia, joiden sisältö kattaa osan tutkinnon osa-alueista. (Suomen eläinkoulutuskeskus n.d. b). Myös koirakoulu Visio tarjoaa ammattitutkintoon valmentavaa koulutusta, joka on jaettu viiteen vaiheeseen. Nämä kurssit soveltuvat toki myös harrastajille, jotka eivät aio suorittaa virallista tutkintoa, vaan haluavat vain syventää tietojään ja taitojaan eläinten kouluttamisesta. (Koirakoulu Visio n.d.).

5.2.5 Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto

Osana tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoa voi suorittaa Hevosten hoitaminen tuotantoeläintilalla –tutkinnonosan, jonka suoritettuaan opiskelija osaa mm. valita eri hevosryhmille sopivat rehut ja suunnitella niiden ruokinnan, tarkkailla hevosten hyvinvointia, käyttäytymistä ja kiimakiertoa ja tunnistaa poikkeavuudet niissä. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa hevosviljan töitä ja hallitsee hevosten perushoidon. (Opetushallitus 2012d, 52 – 56) Tämän koulutuksen tarjoamat tiedot ja taidot soveltunevat parhaiten esimerkiksi henkilölle, joka työskentelee tilalla, jossa on hevosia, joko työsuhteessa tai maatalouslomittajana tai lomitustyön ohjaajana, ja joka työssään tarvitsee myös hevososaamista. Suuri osa hevosalan yrittäjistä ei kuulu varsinaisen lomitussuhteiden piiriin, mutta ammattitaitoisille, asiansa osaaville lomittajille ja sijaistajille voisi olla kysyntää myös lomitussuhteiden ulkopuolella.

5.3 Erikoisammattitutkinnot

Erikoisammattitutkinnon suorittanut henkilö hallitsee alansa vaativimpia työtehtäviä. Kuten ammattitutkinnotkin, erikoisammattitutkinto on näyttötutkinto, jonka suorittaminen ei välttämättä vaadi muodollista pohjakoulutusta, vaan tutkintotilaisuuteen voi osallistua ja tutkinnon suorittaa myös ilman valmistavaan koulutukseen osallistumista. Valmistavan koulutuksen järjestäjä voi itse päättää koulutukseen hyväksyttävien opiskelijoiden valintaperusteista. Hevosalan erikoisammattitutkintoja on tällä hetkellä kaksi; ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto sekä tallimestarin erikoisammattitutkinto. Vuoden 2018 alusta tutkinnot muuttuvat niin, että muodostuu yksi hevosalan erikoisammattitutkinto, jossa osaamisaloina tallimestari ja ratsastuksenopettaja.

5.3.1 Ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto (ns. Master)

Ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinnossa painotetaan ammattitutkintoa enemmän opettamisen osaamista. Tutkinnon suorittajalla tulee olla suoritettuna kasvatustieteen perusopinnot ja hänen tulee osata hyödyntää tietoja ratsastuksen opettamisessa.

Tutkinnonosia ovat hevostaidot, ratsastustaidot, ratsastuksen opettaminen ja valmentaminen, esimiestaidot ja yritystoiminta. Tutkinnon voi suorittaa ainoastaan Ypäjän hevosopistossa monimuotokoulutuksena. Opiskelijalta vaaditaan ratsastuksenopettajan ammattitaitoa ja vahvaa työkokemusta opetustehtävistä tai vastaavia tietoja. Tutkinnon suorittanut ratsastuksenopettaja ratsastaa itse vähintään vaativalla tasolla ja pystyy myös valmentamaan ratsukon sille tasolle. Hän pystyy vastaamaan vaativasta asiakaspalvelusta ja ratsastuskeskusten johtamisesta ja alan ammattilaisiksi pyrkivien opiskelijoiden opettamisesta oppilaitoksissa. (Opetushallitus 2005, 20).

Ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto vastaa kansainvälisessä ratsastuksen opetuksen tutkintojärjestelmässä korkeinta III-tasoa, eli ns. master-tasoa (Opetushallitus 2005, 20). Tutkinnon suorittaja on oikeutettu saamaan alan kansainvälisen järjestön passin, jonka Suomessa myöntää Suomen Ratsastajainliitto Ry. (Opetushallitus 2012b, 12)

Koulutuksen vaativuuden takia tutkintoa on esitetty kuuluvaksi osaamisen valtakunnallisen ja eurooppalaisen viitekehyksen tasolle 6, eli pykälää useimpia erikoisammattitutkintoja korkeammalle, mikä yleisesti vastaa alemman korkeakoulututkinnon tasoa (Opetushallitus 2010, 6).

5.3.2 Tallimestarin erikoisammattitutkinto

Tallimestari on hevosalan ammattilainen, jonka päätehtäviin kuuluu monipuolinen hevosten ja talliympäristön hoidosta vastaaminen. Tallimestari hallitsee lisäksi tallinpidon, esimiestyön ja asiakaspalvelun periaatteet ja pystyy neuvomaan asiakkaita vaativissakin hevosalaa koskevilla kysymyksissä, kuten esimerkiksi hevosjalostukseen liittyvissä käytännön asioissa, ruokinnassa ja hevosen terveydestä huolehtimisessa. Hän ymmärtää myös hevosten valmennusfysiologian ja -etologian periaatteet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan. (Opetushallitus 2005b, 20).

Tallimestarin erikoisammattitutkintoon kuuluu tutkinnonosina hevosten hoito ja valmennus, hevosten terveydenhuolto, hevosjalostus, esimiehenä toimiminen ja yritystoiminta. Tallimestariksi voi opiskella Ypäjän hevosopistossa ja Ylä-Savon ammattiopistossa.

5.4 Korkeakoulututkinnot

Vaikka ulkomailla yliopistojen hevosopinnot ovat yleensä erittäin suosittuja, Suomessa ei varsinaisia hevosalan korkeakoulututkintoja ole lainkaan. Korkeakouluissa on kuitenkin mahdollista suorittaa hevosopintoja osana muita tutkintoja.

5.4.1 Yliopistotutkinnot

Suomessa ei ole tarjolla hevosalan yliopistotutkintoa, mutta joihinkin tutkintoihin esimerkiksi maataloustieteiden ja biologian opinnoissa on mahdollista sisällyttää jonkin verran hevosiin liittyviä opintoja. Maataloustieteiden laitoksen kotieläintieteen opinnoissa on tällä hetkellä mahdollista opiskella pääaineena joko kotieläinten jalostustiedettä tai ravitsemustiedettä. (Helsingin yliopisto n.d. b) Syksystä 2017 alkaen on maataloustieteiden maisteriohjelmassa mahdollista valita kotieläintieteen opintosuunta, jossa perehdytään tuotanto- ja harraste-eläinten hyvinvointiin, ravitsemukseen, jalostukseen ja biotekniikkaan (Helsingin yliopisto 2016). Avoimen yliopiston yhteistyöoppilaitoksissa on useana vuonna ollut mahdollista suorittaa kotieläintieteen valinnainen 2-3 opintopisteen laajuinen opintojakso, joka kulkee nimellä Hevoskurssi. Kurssi käsittelee muun muassa hevosten jalostusta, ruokintaa, hoitoa, hyvinvointia ja valmennusfysiologiaa. (Helsingin yliopisto, Avoim yliopisto 2016)

Eläinlääketieteen opintoihin kuuluu myös hevosten sairaudet -oppiaine (Helsingin yliopisto, n.d. a). Eläinlääketieteen lisensiaatin on myös mahdollista valmistuttuaan hakeutua suorittamaan erikoiseläinlääkärin jatkotutkintoa, joissa voi erikoistua esimerkiksi hevossairauksiin (Helsingin yliopisto 2015).

Ruotsin maatalousyliopistossa SLU:ssa Flyingessä on lähin hevostalouden yliopistotasoinen koulutusohjelma. Kolmivuotinen kandidaatintutkinto hippologprogrammet, hippologi, Bachelor of Equine Sciences on monitieteellinen eläintieteitä ja eläinlääketiedettä yhdistävä koulutusohjelma, jonka pääasiallinen mielenkiinto on hevosten ja ihmisten yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. Koulutuksessa opiskellaan laaja-alaisesti hevosten jalostusta, ruokintaa, anatomiaa ja fysiologiaa, etologiaa, terveydenhuoltoa, kuin myös valmennusmetodologiaa ja käytännön hevostenkoulutusta, ratsastusta ja hevosurheilua suuntautuen joko ratsastukseen, ravihevosiin tai islanninhevosiin. (SLU Flyinge 2014, 2017)

5.4.2 Ammattikorkeakoulututkinnot

Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan toimipisteessä on mahdollista suorittaa 240 opintopisteen laajuinen luonnonvara- ja ympäristöalan ammattikorkeakoulututkinto Agrologi AMK suuntautuen hevostalouteen. Hevostalouden agrologiopintoihin kuuluu kattavien hevosopintojen lisäksi pakollisena perusopintoja kasvinviljelystä, tuotantotaloudesta ja kotieläintuotannosta. Lisäksi opintoihin voi valita muita osaamisalueita, kuten hevosalan palveluliiketoimintaa tai ympäristövastuullista tallitoimintaa. (Hämeen ammattikorkeakoulu n.d.)

Hevostalouden agrologeja toimii esimerkiksi erilaisissa alan opetus- ja neuvontatehtävissä, asiantuntijatehtävissä ja erilaisissa hankkeissa ja projekteissa, sekä itsenäisinä yrittäjinä. Agrologi hyödyntää työssään alan viimeisintä tutkimustietoa sekä tuotekehitystä ja voi myös hakeutua jatko-opintoihin suorittamaan ylempää korkeakoulututkintoa tai ammatilliseen opettajakorkeakouluun ja saada pätevyyden toimia alan ammatillisena opettajana. (Hämeen ammattikorkeakoulu n.d.) Hämeen ammattikorkeakoulu tarjoaa myös hevostalouden opintoihin kuuluvia opintojaksoja avoimen ammattikorkeakoulun kautta suoritettavaksi ja myös muiden avointen ammattikorkeakoulujen kurssitarjontaa kannattaa seurata (Hämeen ammattikorkeakoulu 2017).

Satakunnan ammattikorkeakoulussa on mahdollista suorittaa 30 op laajuinen eläinfysioterapian opintokokonaisuus, joka on tarkoitettu jo valmistuneille fysioterapeuteille (AMK), joilla on kokemusta eläimistä. Opinnot kestävät noin 1,5 vuotta ja niissä painotetaan opiskelijoiden aikaisempaa fysioterapeuttista osaamista ja sen soveltamista eläimiin. Koulutuksesta 10 op koostuu hevosopinnoista. (Satakunnan ammattikorkeakoulu 2016).

6 ALAN OPPILAITOSTEN JA JÄRJESTÖJEN TARJOAMA LISÄKOULUTUS

Ammatillista lisäkoulutusta voivat olla jo aiemmin tutkintotavoitteellisen koulutuksen yhteydessä käsitellyt ammattitutkinnot, jotka on suunnattu henkilöille, joilla jo on alan koulutusta tai työkokemusta. Tässä luvussa kuitenkin käsitellään lisäkoulutuksena ei-tutkintotavoitteellista koulutusta. Laissa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (9.12.2005/247 § 9) sanotaan, että ”Muun kuin 8 §:ssä tarkoitetun ammatillisen lisäkoulutuksen sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä.” Pykälä 8 § viittaa nimenomaan ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että laki ei määrittele esimerkiksi muun täydennys- ja lisäkoulutuksen sisältöjä tai sitä, mikä taho tällaista koulutusta voi järjestää. Poikkeuksena tähän ovat kortti- ja lupakoulutukset, joiden sisällöstä ja pakollisuudesta eri tilanteissa on määrätty erikseen. Esimerkiksi eläinkuljettajaluvista ja sen saamiseksi vaadittavasta koulutuksesta ja muista toimenpiteistä säädetään laissa eläinten kuljettamisesta (1429/2006) sekä eläinkuljetusasetuksessa. Kuljettajalupia myöntää aluehallintovirasto AVI ja kaikki luvat rekisteröidään Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ylläpitämään eläinkuljettajarekisteriin (Elintarviketurvallisuusvirasto Evira 2017).

Muun kuin edellä mainitun lisäkoulutuksen sisällöt ovat täysin kouluttajan vastuulla. Tarjolla on epäilemättä paljon hyviä kursseja ja koulutuksia, jotka todella tuovat opiskelijoille lisää ammattiosaamista, mutta koska mikään taho ei valvo näitä koulutuksia, on opiskelemaan

hakeutuvan aina syytä itse varmistua siitä, että valittu opintokokonaisuus on laadukas, valitut opetusmenetelmät hyvin perusteltuja, ja että koulutuksen tarjoajalla on koulutuksen järjestämiseen riittävä ammattitaito. Tällainen koulutus vastaa osaltaan siihen tarpeeseen, johon lain säätelemä tutkintotavoitteellinen koulutus ei ainakaan toistaiseksi vastaa. Esimerkiksi sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan ja ratsastusterapiaan liittyvä koulutus ei valmista tutkintoon, mutta koulutukselle on kuitenkin työelämälähtöinen tarve. Sosiaalipedagoginen Hevostoimintayhdistys ry tekee yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa. Yhdistys on rekisteröinyt nimikkeen sosiaalipedagoginen hevostoimintaohjaaja (SPHT®). Nimike voidaan myöntää henkilölle, jolla on riittävä pohjakoulutus ja joka on suorittanut jonkin yhdistyksen hyväksymän sosiaalipedagogisen hevostoiminnan täydennyskoulutuksen. Yhdistys myös ylläpitää kotisivuillaan listaa aktiivisista palveluntuottajista, joille nimike on myönnetty, jotta asiakkaalla olisi mahdollisuus erottaa ammattitaitoiset palveluntuottajat alan muista toimijoista. (Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys 2016).

Opetushallitus määrittelee sen, minkälainen todistus ammatillisesta lisäkoulutuksesta tulee antaa. Muusta kuin tutkintoon johtavasta koulutuksesta ei todistuksessa saa käyttää koulutuksen laajuuden merkitsemisessä opintopisteitä tai osaamispisteitä, vaan koulutuksen laajuus tulee ilmoittaa koulutuksen kestona päivissä tai tunneissa. Todistuksessa on mainittava muun muassa myös koulutuksen keskeiset sisällöt, oppilaitoksen nimi ja kotipaikka, edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys, allekirjoittajan asema sekä todistuksen päivämäärä, koulutuksen suorittajan nimi ja henkilötunnus (Opetushallitus 2015, 45-47)

Täydennyskoulutusta, ammatillista lisäkoulutusta ja erilaisia lyhytkursseja ja luentoja tarjoavat oppilaitosten lisäksi esimerkiksi kansanopistot ja kansalaisopistot, eri hankkeet, Suomen Ratsastajainliitto ja Hippos, seurat ja yksityiset yritykset. Lisäkoulutusta tarjotaan lyhytkursseina myös esimerkiksi erilaisten pätevyyksien, kuten erilaisten passien ja korttien hankkimiseen. Hevosalalla toimivalle hyödyllisiä ”korttikursseja” ovat esimerkiksi kuljettajalupakoulutukset ja ensiapukoulutukset. Yritystoiminnasta riippuen, lupakoulutukset voivat olla yrittäjälle myös pakollisia. Tarjonta vaihtelee ja kurssikalentereita päivitetään jatkuvasti, joten kursseja yhteen kokoavan verkkosivuston puuttuessa tietoa on haettava itse esimerkiksi seuraamalla oppilaitosten omaa ilmoittelua verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

6.1 Miksi ammatillinen lisäkoulutus?

Yrittäjän osaaminen ja oma toiminta ovat ratkaisevia tekijöitä hevosalalla menestymisessä (Hollmén ym. 2012, 10). Sama koskee tietenkin myös alan työntekijöitä. Kuten edellä on jo useampaan kertaan todettu, on myös hevosalan ammattilaiselle tärkeää pysyä mukana alan kehityksessä,

päivittämällä tietojaan ja ylläpitämällä ammattitaitoaan myös tutkinnon suorittamisen jälkeen. Tästä syystä elinikäisen oppimisen taitoja korostetaan kaikissa tutkintoon johtavissa koulutuksissa. Kyse ei kuitenkaan ole ainoastaan formaalin tiedon hankinnasta, vaan myös esimerkiksi kokemuksen myötä kertyvän tiedon ja taidon lisääntymisestä ja hyödyntämisestä. (Tudor 2012, 1).

Vaikka syy hakeutua työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen liittyy usein henkilön kokemaan osaamisvajeseen, lisäkouluttautuminen voi olla mielekästä myös yksilön identiteetin ja etenkin ammatti-identiteetin rakentumisen kannalta. Oppiminen on Ropon ja Gustaffsonin (2006, 55) mukaan merkittävin yksilön identiteettiä kehittävä prosessi, sillä yksilön oppimista ja opiskelun suuntautumista ohjaa se, mitä yksilö kokee olevansa ja mitä hän haluaa tulevaisuudessa olla. Niin sanotun oman jutun löytäminen ja ammatti-identiteetin tarkentuminen tai kokonaan uudelleen määrittelemisen saa usein aikaan tarpeen lisäopiskelulle aikuisena. Aikuisten opiskeleminen onkin yleensä tarvelähtöistä ja itseohjautuvaa, sillä ammatillinen kasvu edellyttää oman osaamisen jatkuvaa kehittämistä. (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 9). Kuitenkin myös erilaiset odottamattomat tapahtumat usein suuntaavat ihmisten ammatillisia valintoja. Nämä tapahtumat voivat olla uusia mahdollisuuksia, mutta toisaalta myös esimerkiksi voimavaroihin liittyviä esteitä, kuten terveydellisiä kysymyksiä. Ihmisten yksilölliset ominaisuudet vaikuttavat paljolti siihen, miten näihin yllättäviin sattumuksiin suhtaudutaan, tai miten haasteista selvitään. (Vanhalakka-Ruoho 2014, 59)

Yksilön ammatti-identiteetti rakentuu oppimistaipaleen eri vaiheissa eri tavoin. Kun kyseessä on nuori, jonka ammatti-identiteetin kehittyminen on vasta alkuvaiheessa, on työ- ja opiskeluyhteisön sosiaalinen merkitys suuri. Ammatti-identiteetti rakentuu usein omaksumalla kyseessä olevalle yhteisölle merkittävät arvot ja toimintatavat lähes sellaisenaan, vaikka ne eroaisivatkin yksilön omista arvoista. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 44). Kun kokemusta on kertynyt enemmän ja asema yhteisössä on vakiintuneempi, vaikuttavat henkilökohtaiset arvot ja ajatukset ammatti-identiteetin kehittymiseen yhä enemmän. Aikuisille on pidemmän elämäkokemuksen ja työkokemuksen ansiosta yleensä syntynyt tarkempia ja yksilöllisempiä tavoitteita oppimiselle ja motivaatio omasta tarpeesta ja mielenkiinnosta kumpuavan aiheen opiskelemiseen on useimmiten hyvä. Jos opiskelijalla on motivaatiota uuden oppimiseen, itsensä kehittämiseen ja lisäksi kykyä itsereflektiivisyyteen, voi prosessissa ammatillisen osaamisen ja asiantuntijuuden kehittymisen lisäksi kasvaa ja kehittyä myös opiskelijan ajattelun taidot, itsetuntemus ja minäkuva. Jos nämä ominaisuudet puuttuvat, on opitun soveltaminen todennäköisesti varsin mekaanista ja joustamatonta. (Ruohotie 2006, 106-108, 114,118)

Onnismaan (2006, 13) mukaan ammatti-identiteetti syntyykin siitä jatkuvuudesta, kun ihmisen menneisyys nivoutuu yhteen ennakoidun tulevaisuuden kanssa. Rauste-von Wrightin, von Wrightin ja Soinin (2003, 79) mukaan suhtautuminen muutokseen on aikuisiän oppimisen tärkeä säätelijä. Jos muutos koetaan haasteellisen sijaan liian pelottavana, saattaa uuden opiskelemisen aloittaminen tuntua jopa ahdistavalta.

Kun alasta on ennestään runsaasti tietoa, on motivoituneen opiskelijan usein suhteellisen helppoa kytkeä uutta opittua vanhaan tietoon, mikäli tieto on hyvin organisoitua. Peruskoulutuksessa painotetaan usein tiettyjen toimintatapojen ja työskentelyrutiinien merkitystä. Työskentelyrutiineilla on toki sijansa, sillä samanlaisina toistuvat rutiinit automatisoituvat ja helpottavat siten työtä, ja samalla uuden oppiminen mahdollistuu. Automatisoituminen ei ole kuitenkaan aivan ongelmaton ilmiö. Työskentelytapoja on myös yhä useammin tarpeen päivittää ja täydennys- ja lisäkoulutuksessa joudutaankin todennäköisesti purkamaan aiemmin opittuja rutinoituneita toimintamalleja. (Rauste-von Wright ym. 2003, 42-43).

Aikuisilla aiemmat tiedot, taidot, tavat ja rutiinit voivat olla hyvin syvälle juurtuneita, jolloin esimerkiksi vanhan tiedon kanssa ristiriitaista tietoa voi olla vaikea uudelleen organisoida ja integroida yhteen aiempien tietojen kanssa. Ilman tiedon uudelleen organisointia uutta tietoa on kuitenkin mahdotonta saada käyttöön mielekkäällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla, vaan vaarana on tiedon pirstaloituminen. (Rauste-von Wright ym. 2003, 133-135). Onnismaa (2006, 13) kuitenkin mainitsee, että ilman kestäviä rutiineja ja tuttuja toimintatapoja on vaikeaa kuvitella, että työ voisi olla mielekästä. Niin yksilöllä kuin toimintapaikallakin on historiansa ja myös jatkuvuutta kaivataan, jotta työskentely ei olisi vain lyhytjänteistä, hetken mielialojen mukaan poukkoilemista.

Nykyisin työurat voivat olla katkonaisia, työt projektiluontoisia ja jatkuvuuden ennustaminen voi olla vaikeaa. Saattaakin tuntua siltä, että vahva ammatti-identiteetti voi työn muuttumisen ja vaihtumisen takia olla ennemmin rasite kuin etu, sillä työntekijältä vaaditaan jatkuvaa muuntautumista. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 27). Vaikka ammatillinen identiteetti vaatii jatkuvaa rakentamista ja uudelleenmäärittelyä, mikä voi olla varsin haasteellista, on entistäkin tärkeämpää, että opiskelija tai työntekijä on tietoinen omasta osaamisestaan ja vahvuuksistaan sekä kehitystarpeistaan, työhön liittyvistä arvoistaan ja ihanteistaan, osaa arvioida näitä realistisesti ja myös tuoda osaamisensa näkyväksi. On siis kirjaimellisesti osattava myös markkinoida itseään. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 27-29). Epävarmuus ja suunnattomuus ovat lisääntyneet, mutta toisaalta niin ovat myös mahdollisuudet suunnata uraa ja elämää uuteen suuntaan. Tämä voi olla sekä uhka että mahdollisuus niin yksilöille kuin yhteisöillekin. Vaikka hyvä koulutus ei suojaakaan muutoksilta ja

katkoksilta elämässä, on koulutus- ja työmarkkinoilla menestyneelle valinnan vapaus suurempaa kuin heikommin menestyneelle. (Vanhalakka-Ruoho 2014, 50-51)

6.2 Alan oppilaitosten tarjoama lisäkoulutus

Alan oppilaitokset järjestävät tutkintotavoitteellisen koulutuksen lisäksi vaihtelevan määrän erilaisia muita koulutuksia ja kursseja. Osa kursseista tarjoaa mahdollisuuden täydentää ammattiosaamista, kun taas toiset ovat enemmän harrastajille suunnattuja. Jokaisen oppilaitoksen internet-sivuilta löytyy jonkinlainen kurssikalenteri, mistä koulutuksia on mahdollista hakea. Taulukossa 1 on listattuna linkit eri oppilaitosten kurssikalentereihin. Oppilaitosten järjestämistä lyhytkursseista ja täydennyskoulutuksista vastaavat useimmiten oppilaitosten opettajat, joten niiden laadusta ja sisällöstä on yleensä helppoa saada käsitys, vaikka tällaista lisäkoulutusta ei valvotakaan samaan tapaan kuin tutkintokoulutusta.

Taulukko 1. Oppilaitosten kurssi- ja täydennyskoulutustarjontaan voi tutustua oppilaitosten verkkosivuilla.

YSAO	https://wilma.ysao.fi/browsecourses#long-17
OSAO	http://www.osao.fi/hakijalle/taydennys-ja-lyhytkoulutukset.html
YPÄJÄ	http://www.hevosopisto.fi/fin/tapahtumat/tapahtumakalenteri/?Class=144
HARJU	http://www.harjunopk.fi/Koulutustarjonta/Lyhytkurssit/Hevos-talous
AXXELL	https://www.axxell.fi/fi/kurssit
KPEDU	http://www.kpedu.fi/koulutukset/kurssit-ja-t%C3%A4ydennyskoulutus
SALPAUS	http://www.salpaus.fi/luonnonvara-ala/aikuisten-koulutus/koulutustarjonta/Sivut/default.aspx
RUUKKI	http://www.raahenedu.fi/rmo/ruukin-maaseutuopisto/hevoskeskus/tapahtumat/
HAMK	http://www.hamk.fi/Sivut/avoin-AMK-opintotarjonta.aspx

6.2.1 Varusteiden valmistaminen

Harjun oppimiskeskuksessa järjestetään varusteiden valmistamisen pitkää peruskurssia, joka soveltuu esimerkiksi päivityskoulutukseksi, jolla maatalousalan perustutkinnon voi päivittää hevos-talouden perustutkinnoksi, mutta myös täydennyskoulutukseksi ja myös

suoritettavaksi ilman pohjakoulutusta, jolloin kurssi henkilökohtaistetaan opiskelijan mukaan. Kurssin tavoitteena on antaa hyvät valmiudet hevosvarusteiden valmistamiseen. Kurssi koostuu yhdeksästä kolmen päivän mittaisesta lähijaksosta ja omatoimisesta hevosvarusteiden valmistamisen harjoittelemisesta opintojaksojen välillä. Koulutus on maksutonta perusopetusta ja opiskelijoilta peritään ainoastaan 80 euron suuruinen materiaalmaksu sekä maksu valjastöissä käytetyistä materiaaleista. (Harjun Oppimiskeskus 2016)

6.2.2 Kavioiden hoito ja kengitys

Tutkintoon johtavien opintojen lisäksi Suomessa järjestetään runsaasti erilaisia lyhytkursseja kavionhoidosta ja kengityksestä. Monet tutkintotavoitteellista koulutustakin tarjoavat oppilaitokset järjestävät lisäksi lyhyempiä kengityskursseja kaikille kiinnostuneille. Esimerkiksi Ypäjän Hevosopisto järjestää kahden päivän mittaista irtokenkäkurssia (Ypäjän Hevosopisto 2016). Koulutuskeskus Salpauksessa puolestaan on tarjolla vuoden mittainen kengityksen koulutusohjelma, joka on henkilöstö- ja täydennyskoulutusta ja toteutetaan viikonloppuopiskeluna noin kuuden viikon välein (Koulutuskeskus Salpaus n.d.). Kursseja ja koulutuspäiviä, kuten irtokenkäkursseja, tarjoavat oppilaitosten lisäksi myös useat kengittäjäyrittäjät.

6.2.3 Hevoshieronta

Hevoshieronta soveltuu hevosten terveyden ylläpitämiseen. Hieronnalla voidaan ylläpitää lihaksiston terveyttä sekä hoitaa erilaisia vaivoja. Lihasjännitykset voivat aiheuttaa hevoselle kipua ja saada sen käyttämään kehoaan väärin, mikä voi johtaa edelleen uusiin ongelmiin. Hieronnalla pyritään laukaisemaan lihasjännityksiä ja saamaan hevonen rentoutumaan, mutta se voi auttaa myös esimerkiksi aineenvaihdunnan ongelmissa. Hieronta on yleisimpiä urheiluhevosille käytettyjä ennaltaehkäisevän lihashuollon menetelmiä (Opetushallitus 2012a, 59). Hieronnalla pyritään vahvistamaan hevosen terveyttä ja suorituskkyä sekä tehostamaan sen palautumista suorituksista.

Hevostenvalmentajan ammattitutkinnon hevoshieronnan osaamisalan lisäksi eri oppilaitoksilla on tarjolla monenlaisia hierontakursseja. Myös monet yrittäjät järjestävät lyhyitä kursseja, joilla voi harjoitella hevoshieronnan perusteita esimerkiksi oman hevosen hoitamista ajatellen.

Esimerkiksi Ypäjän hevosopisto järjestää kahden viikonlopun mittaista hevoshierontakurssia harrastajille. Kurssin opettaja on opettanut pitkään hevoshierontaa Hevosopistolla. Kurssi ei johda tutkintoon, mutta antaa hyvät perustiedot hevoshieronnasta esimerkiksi hevoshierojan opintoja suunnittelevalle. (Ypäjän Hevosopisto 2016).

6.2.4 Hevosavusteiset palvelut

Hevosten ja muiden eläinten hyödyntäminen osana sosiaali- ja terveyspalveluita sekä erilaisia hyvinvointipalveluita on kasvanut lähes räjähdysmäisesti viime vuosina. Vuonna 2013 Kela korvasi ratsastusterapiaa lähes 1,74 miljoonalla eurolla (Mäki-Tuuri ym. 2014, 89). Hevosavusteinen toiminta, kuten sosiaalipedagoginen hevostoiminta, voi auttaa elämänhallinnan ja tunnetaitojen opettelemisessa, syrjäytymisen ehkäisemisessä ja vaikkapa maahanmuuttajien kotouttamisessa. Myös vapaamuotoisemmat hevospalvelut, kuten erilaiset hevosmatkailupalvelut, voivat olla merkittävä hyvinvoinnin lähde. Ulkomailla toiminnalla on huomattavasti pidemmät perinteet ja aihetta on myös tutkittu merkittävästi. Suomessakin on jo saatu hyviä kokemuksia aiheesta. Sosiaali- ja terveyspalveluissa onkin herännyt kiinnostus eläinavusteisten palveluiden laajemmalle käytölle, minkä takia on tärkeää, että palveluiden vaikuttavuudesta saadaan tietoa. (Yli-Viikari 2014, 51).

6.2.5 Green Care

Green Care on toimintaa, jossa luontoa käytetään tavoitteellisesti erilaisissa hyvinvointipalveluissa. Toiminnan peruselementtejä ovat luonto, toiminta ja yhteisöllisyys. Myös hevosavusteinen toiminta kuuluu Green Caren alle. Green Care –toiminta on myös aina ammatillista toimintaa, jolla on selkeä tavoite. (Vehmasto 2014, 4). Tavoite voi olla esimerkiksi asiakkaan arjessa jaksamisen parantaminen tai yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Palvelun tuottajan on suhtauduttava rehellisesti ja realistisesti omaan osaamiseensa ja käytettävä vain sellaisia tutkimustietoon perustuvia menetelmiä, jotka hän hallitsee ja tuotettava vain sellaisia palveluita, joihin ammattitaito ja osaaminen riittävät. (Green Care Finland Ry 2012)

Ammatillisuus tarkoittaa myös sitä, että toimija noudattaa ammattialan lakeja, säädöksiä ja eettisiä ohjeita. Hänellä on myös riittävä koulutus tarjoamansa palvelun tuottamiseen ja menetelmät perustuvat tutkittuun tietoon (Green Care Finland Ry 2012). Esimerkiksi ratsastusterapiaa saa tuottaa vain henkilö, jolla on soveltuva sosiaali- ja terveysalan tutkinto ja sen lisäksi ratsastusterapeutin koulutus. Kaikki Green Care –toiminta ei välttämättä vaadi muodollista koulutusta, vaan oleellista on nimenomaan ammatillisen osaamisen riittävyys suhteessa tarjottuun palveluun. Green Care –palvelut jaetaan vihreän hoivan ja vihreän voiman markkinointiin esimerkiksi niiden kohderyhmän ja palveluntuottajalta vaadittavan koulutustaustan perusteella. (VoiMaa! –hanke n.d.,) Jako näiden kahden välille on kuitenkin jossain määrin häilyvä, sillä esimerkiksi sosiaalipedagoginen hevostoiminta voi olla sekä hoivaa että voimaa.

Vihreän voiman tai luontovoiman alle kuuluvat esimerkiksi erilaiset luontolähtöiset hyvinvointi- ja virkistyspalvelut. Nämä palvelut eivät

yleensä kuulu julkisen sektorin vastuulle, vaan asiakkaat hakeutuvat niihin yleensä itsenäisesti. Vihreä hoiva tai luontohoiva viittaavat yleensä Green Care –palveluihin, joita tuotetaan julkisen sektorin hoiva- ja kuntoutuspalveluiden tarpeisiin (Luonto hyvinvoinnin lähteenä, 6). Niiden käyttäjä ei usein itse maksa palveluitaan, eikä siis välttämättä voi itse valita palvelua. Usein näiden palveluiden tuottajilta vaaditaan soveltuvaa sosiaali- tai terveysalan koulutusta menetelmän tuntemisen lisäksi. Nämä palvelut ovat usein osa hoivapalveluita tai kuntoutustoimintaa tai esimerkiksi vaativaa sosiaalityötä.

Green Care –koulutusta on aiemmin ollut tarjolla lähinnä erilaisina lyhytkursseina ja hankkeiden järjestäminä koulutuksina, mutta tällä hetkellä on käynnissä usean ammattikorkeakoulun ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin yhteistyönä suunniteltu ja toteutettu kaikkineen 40 opintopisteen laajuinen korkea-asteen green care –koulutuksen pilottihanke. Koulutukselle on selvästi tilausta, sillä hakijoita oli 375 kpl. (www.greencarekoulutus.fi, 2016).

6.2.6 Ratsastusterapia

Ratsastusterapia on parhaiten tunnettu eläinavusteisen terapian muoto ja hevosavusteinen palvelu Suomessa. (VoiMaa! –hanke n.d., 4) Ratsastusterapia on yksilöllistä ja suunnitelmallista kuntoutusta, jota toteuttaa koulutettu ratsastusterapeutti yhdessä toimintaan soveltuvan ja siihen koulutetun hevosen kanssa (Hevosopisto 2016). Ratsastusterapia voi olla osa asiakkaan lääkinnällistä kokonaiskuntoutusta, jolloin maksajana on usein Kela. Sen avulla voidaan kehittää asiakkaan oman kehon, mielen tai käyttäytymisen hahmottamista ja hallintaa. Suomessa suurin osa ratsastusterapeuteista on taustakoulutukseltaan fysioterapeutteja, joten useimmiten terapialla on erilaisia motorisia tavoitteita. (Suomen Ratsastusterapeutit Ry 2016)

Ratsastusterapeutteja kouluttaa Suomessa Ypäjän hevosopisto yhdessä Suomen ratsastusterapeutit Ry:n kanssa. Koulutus kestää kolme vuotta ja sen laajuus on 52 opintopistettä. Koulutukseen hakeutuvalla tulee olla vähintään ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto opetus-, sosiaali- tai terveydenhuollon alalta. Tämän lisäksi vaaditaan vähintään kahden vuoden työkokemusta omaan ammattiinsa liittyvän käytännön kuntoutuksen alalta ja vankkaa hevoskokemusta. (Mäki-Tuuri ym. 2014, 93) Koulutetun ratsastusterapeutin nimike on Ratsastusterapeutti- SRT[®] on rekisteröity ammattinimike, eikä sitä saa käyttää kuin tämän koulutuksen läpikäyneet terapeutit. Tällä hetkellä seuraavan alkavan koulutuksen ajankohta on avoin. (Hevosopisto 2016c).

6.2.7 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagogiikka on nimensä mukaisesti yhdistelmä sosiaalisuutta ja pedagogiikkaa. Sosiaalipedagogiikan merkittävimpiä tavoitteita ovat niin yksilön persoonallisen kasvun kuin yhteisöön kuulumisenkin tukeminen ja vahvistaminen (Kurki 2014, 117). Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa ohjaajan työparina on hevonen ja toiminta tapahtuukin yleensä talliyhteisössä ja se perustuu ihmisen ja hevosen väliseen vuorovaikutukseen (Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys n.d. a). Hevostoiminta on aina tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa. Se voi olla joko kuntouttavaa tai ennaltaehkäisevää toimintaa, jonka peruselementtejä ovat yhteisöllisyys, elämyksellisyys, toiminnallisuus ja dialogisuus. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole Kela-korvauksen piirissä olevaa toimintaa, kuten esimerkiksi ratsastusterapia, mutta usein sen maksajana on kunnan sosiaali- tai nuorisotoimi. Toiminnalla voidaan pyrkiä esimerkiksi parantamaan asiakkaan arjenhallintaa, sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja niin yksilöllistä kasvua kuin yhteiskuntaan sopeutumistakin. Sitä voidaan käyttää avohuollon tai lastensuojelun tukitoimena (Mäki-Tuuri ym. 2014, 95)

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys on perustettu vuonna 2004 ja vuonna 2016 on rekisteröity nimike sosiaalipedagoginen hevostoimintaohjaaja SPHT[®] (*Huom rekisteröity nimenomaan nimike SPHT*). Nimikettä saavat käyttää ne yhdistyksen jäsenet, jotka ovat käyneet yhdistyksen hyväksymän koulutuksen ja joilla on riittävä taustakoulutus. Yhdistyksen hyväksymiä koulutuksia ovat Ypäjän hevosopiston ja Turun yliopiston yhteistyössä järjestämä koulutus, Itä-Suomen yliopiston Koulutus- ja kehittämispalvelu Aducaten järjestämä koulutus sekä Etelä-Pohjanmaan Opiston järjestämä koulutus. (Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys 2016).

Etelä-Pohjanmaan opistolla Ilmajoella on tarkoitus on jatkossa järjestää yksi kurssi vuodessa (Ekola 2016). Helmikuussa 2017 on alkanut Itä-Suomen yliopiston Aducaten järjestämä koulutus Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa – täydennyskoulutus (25op) ja Ypäjälläkin koulutusta on tarkoitus järjestää, mutta seuraavan kurssin alkamisaika on vielä avoin. (Itä-Suomen Yliopisto 2016; Ypäjän Hevosopisto 2016; Kalalahti 2016).

6.2.8 Ypäjän HAT- ja HASP-koulutukset

Ypäjän hevosopisto tarjoaa em. sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutuksen lisäksi erikseen 10 opintopisteen laajuista kokonaisuutta ”Hevosavusteisen toiminnan koulutus, HAT” sekä ”Hevosavusteinen sosiaalipedagogiikka, HASP” (Kalalahti 2016). Ensin mainittu keskittyy hevosten avulla tehtävään kuntouttavaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Koulutus on tarkoitettu sosiaali- ja terveysalalla ja

opetuslalla toimiville sekä hevosalan yrittäjille. Koulutukset koostuvat molemmat neljästä lähijaksosta. HAT-kurssin viikonlopuista voi halutessaan suorittaa vain ne, joiden aihepiiri kiinnostaa. Molemmat edellämämainitut koulutukset suorittanut on oikeutettu hakemaan Suomen Ratsastajainliiton hyvinvointitallin talliluokitusta. (Ypäjän Hevosopisto 2016 e, 2016f)

6.3 Alan järjestöjen järjestämä koulutus

Alan järjestöt, kuten Suomen Hippos, Suomen Ratsastajainliitto järjestävät omien alojensa koulutusta. Järjestöjen koulutuskalenteiden internetosoitteet löytyvät taulukosta 2.

Suomen Hippos on Suomen hevoskasvatuksesta ja raviurheilusta vastaava keskusjärjestö, joka tarjoaa myös monenlaisia koulutuksia, joiden aiheina on mm. jalostus, nuorisotoiminta ja raviurheilu. Suomen Hippos kouluttaa muun muassa nuorisovastaavia vetämään nuorisotoimintaa raviratojen yhteyteen. Ohjaajakoulutus on neliosainen ja se antaa työkaluja ja tietoa niin lasten ja nuorten kehityksestä, ohjaajan roolista kuin kerhotoiminnan suunnittelusta ja yhteistyöverkostojen kanssa toimimisesta (Suomen Hippos n.d. b)

Suomen Ratsastajainliitto ei kouluta ja valmenna ainoastaan ratsastajia, vaan se kouluttaa jäseniään monella tasolla ja moniin tehtäviin. Koulutusjärjestelmään kuuluu koulutusta mm. nuorisolle, seuratoimijoille, valmentajille ja toimihenkilöille (Suomen Ratsastajainliitto n.d. a.). Tapahtumia, luentoja ja erilaisia kursseja järjestetään runsaasti ja ne löytyvät liiton koulutus- ja valmennuskalenterista. Tarkat tiedot esimerkiksi eri koulutusten ennakkovaatimuksista löytyvät Ratsastajainliiton koulutusjärjestelmästä, joka julkaistaan liiton sivuilla vuosittain. Toimihenkilöiden on ylläpidettävä osaamista kahden vuoden välein ns. lisenssikoulutuksissa, jotka ovat lajikohtaisia. Lisenssikoulutusten sisällön määrittelee Suomen Ratsastajainliiton koulutusvaliokunta.

Suomen Ratsastajainliiton ja Suomen Hippoksen lisäksi myös Suomen Hevosomistajien keskusliitto Ry järjestää erilaisia lyhytkursseja. Myös jotkin yhdistykset, kuten Suomen islanninhevosyhdistys ry, vastaavat itse oman lajinsa tuomareiden ja ohjaajien koulutuksesta.

Taulukko 2. Alan järjestöjen koulutustarjonta

HIPPOS	http://www.hippos.fi/suomen_hippos_ry/koulutusohjelma
SRL	http://www.ratsastus.fi/koulutus_ja_valmennus/kalenteri
SHKL	http://www.shkl.net/category/ajankohtaista/

6.3.1 Suomen Hippoksen lisenssikoulutukset

Hevosopistolla on vuonna 2016 käynnistynyt Suomen hippoksen lisenssikoulutuksena Raviurheilijan polku –koulutus, joka koostuu kymmenestä 3-päiväisestä koulutuksesta. Ensimmäisellä ravihevosen valmennuksen perusteita käsittelevällä kurssilla käydään läpi hevosen kanssa toimimisen ja hevosen ravivalmentamisen perusteita, tutustutaan valjastamiseen ja harjoitellaan irrottamaan hevoselta kenkä. Lisäksi tutustutaan hevosalan järjestöjen toimintaan ja raviurheilun eri toimijoiden rooleihin. Muita kurssisarjan kursseja ovat valmentajan vastuu ja hevosen kilpailuttaminen, Hevonen – rakenne, ruokinta ja ensiapu, Kentät, pohjat ja kuljettaminen, Valmennusfysiologia ja lihahuolto, käytännön valmennus, kuntotestaus ja valmennussuunnitelma, vammojen hoito ja tarttuvat taudit, yrittäminen hevosalalla ja ammattivalmentajien täydennyskoulutus. Kurssien hinnat ovat 300-400 euroa/kurssi. Hippos osallistuu lisenssinhaltijoiden kurssimaksuun 100 euron osuuden verran, eli kursseista jää maksettavaa 200-300 euroa kurssista riippuen. (Hevosopisto 2017).

6.3.2 Vastuuvalmentajakoulutukset

Voidakseen toimia ravurin vastuuvallmentajana ravikilpailuissa, on henkilön suoritettava vastuuvallmentajakoulutus, ellei henkilöllä ole koskaan ollut ravikilpailuissa ohjastamiseen oikeuttavaa ajolupaa. Koulutuksen tarkoituksena on selvittää valmentajille ravikilpailusääntöjen valmentamista ja hevosen kilpailuihin ilmoittamista koskevat määräykset. Kurssi ja hyväksytysti suoritettu tentti oikeuttavat toimimaan vastuuvallmentajana. (Hippos n.d. c)

6.3.3 C-ajolupakurssit

Hevosjalostusliitot ja raviradat järjestävät ravikilpailuissa tarvittavaan C-lupaan ja monten mC-lupaan vaadittavaa koulutusta. Kurssille voi osallistua yli 16-vuotias vakituisesti Suomessa asuva henkilö, joka läpäisee pääsykokeen, jossa varmistetaan hakijan on perustaidot hevosten käsittelyssä, valjastamisessa ja ohjastamisessa. Hyväksytystä suorituksesta kurssin ja loppukokeen suorittanut saa todistuksen ja ajoluvan. (Hippos n.d. d)

6.3.4 Kimpanvetäjien koulutukset

Etenkin ravihevosten kimppaomistaminen on nykyisin suosittua, sillä se tarjoaa mahdollisuuden päästä osalliseksi hevosen omistamisen tarjoamista elämyksistä pienellä panostuksella. Ravikimppojen koot vaihtelevat aina muutaman henkilön kimpoista useiden satojen omistajien kimppoihin. Menestyksekkäs kimpan vetäminen vaatii kuitenkin osaamista, minkä takia kimppojen vetäjiä on alettu kouluttaa vastuulliseen tehtäväänsä. Koulutuksista vastaavat yhteistyössä Suomen Hippos sekä Hevosalan osaamiskeskus Hippolis. Tällä hetkellä koulutettuja on jo yli 150 ja lisää koulutuksia on tulossa. (Hevosalan osaamiskeskus Hippolis, 2017).

6.3.5 Suomen Ratsastajainliiton Valmentajakoulutus

Suomen Ratsastajainliitto järjestää koulutusta esimerkiksi valmentajille ja toimihenkilöille. Valmentajakoulutus on jaettu viiteen tasoon, joiden lisäksi järjestetään kaikille ratsastusvalmennuksen perusteista kiinnostuneille avointa, yhden päivän kestäväää valmennuksen peruskurssia. I-tason valmentaja, eli ratsastusvalmentaja-kurssi on tarkoitettu seuravalmentajille ja henkilökohtaisille valmentajille, joiden oma taitotaso on vähintään He:A. Kurssi koostuu kolmesta lähiopiskeluviikonlopusta, etäopiskelusta, valmennusnäytteestä sekä oman taitotason näyttämisestä. Kurssin sisältöihin kuuluvat mm. nuorten urheilun perusteet, vuorovaikutustaidot ja sekä ratsastajan että hevosen fysiologia.

II-tason valmentaja eli lajivalmentaja-koulutus on tarkoitettu aluevalmentajille ja henkilökohtaisille valmentajille, joiden oma taitotaso on vähintään Va:B. Kurssilla perehdytään enemmän psyykkiseen valmentamiseen, johtamistaitoihin ja syvennetään lajiosaamista. Koulutus koostuu kahdesta lähiopiskeluviikonlopusta.

III-tason ja IV-tason valmentajakoulutukset suoritetaan valmentajan ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon yhteydessä ja V-tason valmentaja puolestaan on Jyväskylän Yliopiston järjestämä akateeminen koulutus, johon voidaan hyväksyä vähintään II-tason valmentajia. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. b)

6.3.6 Toimihenkilökoulutukset

Esimerkiksi hevoskilpailuissa ja -tapahtumissa tarvitaan monenlaisia toimihenkilöitä, kuten tuomareita, ratamestareita ja stewardeja, joilta kultakin vaaditaan oman toimialansa hyvää tuntemusta ja osaamista. Jotta henkilö voisi saada toimihenkilöoikeuden, on hänen osallistuttava koulutuksiin ja suoritettava mahdollinen teoriakoe ja koearvostelut hyväksytysti. Hyväksytyn koulutuksen ja muiden vaadittavien suoritusten

jälkeen henkilön oma seura hakee jäsenelleen toimihenkilöoikeutta, minkä jälkeen Suomen Ratsastajainliiton hallitus myöntää kokouksessaan toimihenkilöoikeuden. Toimihenkilöiden toimikausi on aina kaksi vuotta, minkä jälkeen lisenssi voidaan aktivoida osallistumalla lisenssikoulutukseen vähintään joka toinen vuosi. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. c)

6.3.7 Erityisliikunnan koulutukset

Suomen Ratsastajainliitto kouluttaa ohjaajia, luokittajia ja tuomareita vammaisratsastuksen tarpeisiin. Kaikki asiasta kiinnostuneet voivat osallistua ns. vammaisratsastuspäivään, jonka aikana käsitellään lyhyesti erilaisia vammoja ja käydään läpi taluttajan ja avustajan tehtäviä. Koulutus soveltuu esimerkiksi henkilöille, jotka haluavat hakeutua vammaisratsastuksen peruskurssille ja myöhemmin ohjaajakurssille.

Peruskurssi on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille, joilla on riittävä hevos- ja ratsastuskokemus. Kurssin kesto on 20 tuntia ja sillä käsitellään vammaista ratsastajana ja syvennetään vammattietoutta. Taluttajan ja avustajan tehtäviä harjoitellaan myös käytännön tehtävin. Kurssin käyminen on edellytys vammaisratsastusohjaajan kurssille osallistumiselle.

Vammaisratsastusohjaaja-kurssille pääsyvaatimuksena on lisäksi vähintään kolmen vuoden kokemus vammaisratsastuksesta. Hakijan on oltava täysi-ikäinen ja hänellä on oltava vähintään viiden vuoden ratsastuskokemus. Kurssin suorittanut ja väli- ja loppukokeet läpäissyt henkilö voi toimia vammaisratsastuksen esi- ja alkeisopetuksessa ja hän voi hakea Suomen Ratsastajainliiton hyväksymää vammaisratsastusohjaaja-nimikettä. Ohjaajille järjestetään myös täydennyskoulutusta.

Vammaisratsastuskilpailuihin koulutetaan erikseen myös tuomareita, joiden on oltava vähintään 4-tason kouluratsastustuomareita (Suomen Ratsastajainliitto n.d. d).

6.3.8 Islanninhevosyhdistyksen järjestämät kurssit

Suomen Islanninhevosyhdistys kouluttaa islanninhevosratsastuksen askellajituomareita, joiden koulutuksesta vastaa urheiluvaliokunta. Lisäksi SiHy kouluttaa sekä askellajiratsastusohjaajia ja islanninhevosten jalostustuomareita. Koulutukset koostuvat useasta osasta, joiden kesto on 1-2 päivää. Osa kursseista on avoimia kaikille, osalle on erilaisia ennakkovaatimuksia. Lisäksi SiHy järjestää kertauskursseja islanninhevosohjaajille ja tietenkin kursseja kaiken tason harrastajille. (Suomen Islanninhevosyhdistys Ry, n.d.). Yhteistyössä alan oppilaitosten kanssa on islanninhevosharrastajan mahdollista suorittaa myös

hevostalouden perustutkinto, hevostenhoitajan osaamisala suuntautuen hevosharrastepalveluihin ja nimenomaan askellajiratsastukseen. Tarkemmin tästä on kerrottu luvussa 3.1.1.

6.3.9 Centered Riding®-ohjaajakoulutus

Centered Riding® (CR) on amerikkalaisen Sally Swiftin kehittämä menetelmä ratsastuksen opettamiseen. CR auttaa hahmottamaan kehoa ja löytämään sitä kautta hyvän tasapainon, ja uuden rennon, mutta tehokkaan tavan vaikuttaa myös hevoseen. Centered Riding® menetelmän opettamisessa käytetään paljon mielikuvia ja myös ilman hevosta tehtäviä kehoharjoituksia. Menetelmä sopii käytettäväksi kaikessa ratsastuksessa ja kaikilla tasoilla. Se ei siis ole mikään erillinen ratsastuksen laji, vaan tapa löytää oma ja hevosen tasapaino ja liikkeiden yhtenäisyys, oli kyse maastoratsastuksesta, esteratsastuksesta tai vaikkapa westernistä. Menetelmästä voi saada hyötyä myös arkielämään, sillä kehon parempi hahmottaminen ja oikeiden liikemallien löytäminen ovat hyödyllisiä kaikille. (Centered Riding Finland 2015)

Centered Riding® –kursseja ja ohjaajien kouluttamista valvoo Centered Riding –organisaatio. Centered Riding®-ohjaajia on neljää tasoa, joista neljäs on korkein taso. Suomessa neljännen tason ohjaajia ei toistaiseksi ole lainkaan. Myös III-tason kouluttajat voivat opettaa virallisia Centered Riding Open –kursseja, mutta vain IV-tason ohjaajat voivat kouluttaa uusia CR-ohjaajia. (Centered Riding Inc n.d.) Ohjaajakoulutukseen pääsemisen edellytyksenä on vähintään yhden 2-3 -päiväisen Open-kurssin suorittaminen ja riittävä ratsastuskokemus. Myös ratsastuksen ohjaamisesta tulee olla kokemusta. I-tason kurssi koostuu kahdesta osiosta, jotka suoritetaan yleensä noin kuukauden välein. Yhteensä koulutuspäiviä on 7. (Centered Riding Finland 2011). Koska I-tason ohjaajien koulutus lyhyimmillään, Open-kurssi mukaan lukien, kestää vain 9 päivää, voi ohjaajien taso olla hyvinkin vaihteleva. Centered Riding –organisaatio kuitenkin edellyttää tietojen ja taitojen päivittämistä säännöllisesti ns. update-kurssilla, joten taitoja on pidettävä yllä ja kehitettävä, jotta voi säilyttää statuksensa ja myöhemmin halutessaan saada nostettua tasoaan. Varsinaisia erillisiä koulutuksia esimerkiksi II-tason ohjaajille ei ole, vaan korottamiseen vaaditaan riittävä taitotaso, suoritettut update-kurssit, säännöllisesti maksettu lisenssimaksu ja kahden IV-tason ohjaajan suositus. Kaikkiaan CR-ohjaajia on Suomessa seitsemisen kymmentä, joista III-tasoa neljä ja II-tasoa 14.

Suomen Ratsastajainliitto huomioi Centered Riding –ohjaajat esimerkiksi liiton hyväksymien harrastetallien laatuportaissa. Harrastetallin on mahdollista hakea SRL:n laatutallin statusta, mikäli 80% opetustunneista pitää henkilö, jolla on vähintään hevosharrasteohjaajan pätevyys ja lisäksi muuta koulutusta, kuten CR-ohjaaja tai vammaisratsastusohjaaja. (Suomen Ratsastajainliitto Ry n.d. e).

6.4 Vapaan sivistystyön organisaatioiden järjestämä koulutus

Vapaan sivistystyön tarkoitus on Opetushallituksen määritelmän mukaan tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä elinikäisen oppimisen periaatteiden pohjalta (Opetushallitus n.d. c). Koulutusta tarjoavat niin sanotut vapaan sivistyksen oppilaitokset, kuten kansanopistot, kansalaisopistot, opintokeskukset, urheiluopistot ja kesäyliopistot, jotka ovat osa Suomen aikuiskoulutusjärjestelmää (OAJ n.d.). Toiminta voi edustaa jotakin maailmankatsomusta, puoluetta tai muuta arvopohjaa tai olla arvoneutraalia. Koulutus on niin sanottua non-formaalia koulutusta, eli se on tutkintotavoitteetonta, vapaaehtoista koulutusta, jonka sisällöistä vastaa kouluttaja itse. Yleisimmin koulutus on yleissivistävää, yhteiskunnallista tai harrastustavoitteista (Opetushallitus n.d. c) Monet edellä mainitut oppilaitokset järjestävät kursseja erilaisista aihepiireistä, ja vaikka ne eivät ole virallista tutkintokoulutusta, kurssit voivat olla niin sanotusti ammattiin valmistavia tai ammatillista lisäkoulutusta ja niistä saa myös todistuksen. Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat myös tarjota ammattitutkintoon valmistavaa koulutusta ja avoimen yliopiston kautta suoritettavia yliopistojen opintojaksoja. (Tilastokeskus 2014).

Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa on toisinaan tarjolla myös hevosalan opetusta. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan opisto Ilmajoella järjestää sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutusta, Kansan Sivistystyön liitto KSL järjestää mm. työhyvinvointikursseja yhteistyössä Pollesta Potkua Ry:n kanssa ja Päijät-Hämeen kesäyliopisto MinD-ohjaajakursseja ja Helsingin yliopiston avoimen yliopiston tarjoamaa hevoskurssia on voinut suorittaa useammassakin oppilaitoksessa. Näitä kursseja on käsitelty muualla tässä opinnäytetyössä. Tarjontaa kannattaa seurata oppilaitosten internet-sivuilta sekä esitteistä.

Kauhajoen Evankelinen Opisto on järjestänyt 20 opintopisteen laajuisena hevoshierojakoulutusta, jonka opettajana toimii eläinhieroja Johanna Sianoja ja lisäksi vierailevana opettajana eläinlääkäri. Koulutuksen pääsyvaatimuksena on 18 vuoden ikä ja aikaisempi hevoskokemus. Koulutus antaa opiston internet-sivujen mukaan valmiudet toimia hevoshierojan ammatissa, mutta ammattitutkintoon se ei valmista. Kurssi koostuu seitsemästä lähiopetusviikonlopusta sekä etätehtävistä, itsenäisestä opiskelusta ja harjoitushieronnoista. Vuoden 2017 koulutus on alkanut tammikuussa ja haku vuoden 2018 koulutukseen on avattu. (Kauhajoen evankelinen opisto 2017).

6.5 Hankkeiden järjestämä koulutus

Hevosalalla on jatkuvasti erilaisia alueellisia ja valtakunnallisia hankkeita. Osa hankkeista järjestää myös koulutusta, luentoja ja seminaareja aihepiiriinsä liittyen. Hevosalan osaamiskeskus Hippolis kokoaa Uudistuva hevostalous-hankkeen puitteissa sivuilleen osoitteeseen

<http://hippolis.fi/uusihevostalous/hevosala/> listaa ajankohtaisista hevosalan hankkeista. (Hippolis n.d.) Hankkeiden omilta sivuilta löytyy tietoa myös niiden järjestämisestä koulutuksista. Hippoliksien omasta tapahtumakalenterista osoitteesta <http://www.hippolis.fi/tapahtumakalenteri> löytyy myös erilaisia koulutustapahtumia.

7 YKSITYISTEN YRITYSTEN JÄRJESTÄMÄ KOULUTUS

Alalla toimii useita yrityksiä, jotka tarjoavat hevosalan koulutusta. Joidenkin koulutusten järjestäjät ovat rekisteröineet koulutuksesta valmistuneille ns. ammattinimikkeen, jota eivät saa käyttää muut kuin kyseessä olevasta koulutuksesta valmistuneet henkilöt. Ammattinimike on hyvä keino erottaa koulutuksia toisistaan, vaikkakaan rekisteröity nimike ei sinällään ole taakkaa, eikä näitä ammattinimikkeitä saa sekoittaa virallisiin tutkintonimikkeisiin. Ammattinimikkeet rekisteröidään patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriin samoin kuin muutkin tavaramerkit, eikä niitä varsinaisesti mitenkään valvota. Patentti- ja rekisterihallitus tarkistaa nimikettä hyväksyessään, ettei rekisteröitävälle nimikkeelle ole estettä esimerkiksi sen takia, että nimike on helposti sekoitettavissa jo olemassa olevaan nimikkeeseen, ja että nimike kuvaa riittävän hyvin tarkoitustaan. Hyväksymisprosessiin kuuluu myös 2 kuukauden mittainen väiteaika, minä aikana kuka tahansa voi ns. väittää merkkiä vastaan, jos kokee sen hyväksymiselle olevan jokin este. Yhteensä nimikkeen hyväksymisprosessi kestää noin 3-4 kuukautta. (Nurminen 2016, Patentti- ja rekisterihallitus 2016). Patentti- ja rekisterihallituksen tavaramerkkitietokannasta osoitteesta <http://epalvelut.prh.fi/web/tietopalvelu/haku> voi tarkistaa onko ammattinimike tai muu tavaramerkki hyväksytty, tai onko sille haettu hyväksyntää.

Internet on mullistanut ihmisten tavan etsiä tietoa, joten on tärkeää ymmärtää, että myös hevosomistajat etsivät tietoa internetistä. Tästä syystä onkin hyvä, että netistä löytyy paljon tutkittua tietoa ja yhä enemmän myös erilaisia nettikursseja. (Hockenhu & Creighton 2013, 2). Vuonna 2013 tehdyn englantilaistutkimuksen mukaan ihmiset hakevat yhä eniten tietoa kirjoista ja lehdistä ja toiseksi yleisimmin perheeltä ja ystäviltä. Tämän jälkeen asiantuntijoilta, kuten eläinlääkäreiltä ja kengittäjiltä ja vasta viidentenä erilaisista internetlähteistä. Osa kuitenkin haki ensisijaisesti tietoa internetistä ja tämä määrä tulee tutkijoiden arvion mukaan kasvamaan tulevaisuudessa. He mainitsivat myös, että internetistä tietoa hakiessa on syytä suhtautua kriittisesti lähteisiin, joita ei tunne ehdottoman varmoiksi. (Hockenhu ym. 2013, 3-4) Tosin virheellistä tietoa voi yhtälailla löytyä myös muista käytetyistä lähteistä. Suunnilleen samaan tapaan vastasivat myös suomalaiset hevosharrastajat vuonna 2016, osana Suomen Ratsastajainliiton hevosen hyvinvoinnin teemavuotta toteutetussa opinnäytetyökyselyssä. 1093

vastaajasta 563 vastasi oppineensa hevostaitoja internetistä tai DVD:ltä. Tätä yleisemmin vastaajat olivat saaneet oppia hevostaitojen opettelemiseen oman toimimisen ja harjoittelun kautta, hevoskirjoja ja lehtiä lukemalla, ratsastuskoulussa tai –tallissa sekä kavereiden, opettajan tai valmentajan kanssa harjoittelemalla sekä opiskelun tai kurssien kautta. (Taina 2016).

Ulkomaiset valmentajat ja muut kouluttajat ovat jo useita vuosia tarjonneet erilaisia kurssikokonaisuuksia internetin välityksellä, mutta viime aikoina erilaiset verkkokurssit ja etäluennot ovat yleistyneet vauhdilla Suomessakin. Myös hevosala on herännyt tähän kehitykseen. Verkkokurssit monipuolistavat kurssitarjontaa ja mahdollistavat opiskelun myös niille, jotka eivät pysty osallistumaan aikaan ja paikkaan sidottuun koulutukseen. Verkkokurssi ei välttämättä ole vain yksinäistä ja yksipuolista videoiden katselua ja materiaalin lukemista tietokoneelta, vaan niihin voi kuulua myös interaktiivinen opiskeluympäristö, jossa esimerkiksi jaetaan videoita omasta harjoittelusta ja niistä voi saada palautetta opettajalta tai kurssikavereilta keskusteluryhmässä.

7.1 Kavioiden hoito ja kengitys

Monet yrittäjät järjestävät hevosten omistajille erilaisia kursseja, kuten esimerkiksi irtokenkäkurssseja, joilla opitaan lyömään irronnut kenkä takaisin kavioon. Varsinaisia kengityskursseja järjestetään yksityisten yrittäjien taholta vähemmän, mutta alan järjestöt, seurat ja oppilaitokset järjestävät aiheesta lyhytkursseja.

Hevosten pitäminen kengättömänä on lisääntynyt merkittävästi ja asiansa osaavista vuoliijoista on huutava pula. Kengittäjäkoulutuksissa ei kengättömän hevosen vuoluun juuri perehdytä. Vuolu ei ole aivan niin merkittävässä roolissa kengällisillä hevosilla, joten kengättömien hevosten hoitoon ei välttämättä kengittäjällä ole ammattitaitoa ilman omaa perehtymistä aiheeseen. Tämä puute olisi hyvä huomioida myös alan tutkintoon johtavissa koulutuksissa.

Suomessa Vainikan Aitta on kouluttanut hevosenomistajia vuolemaan omia hevosiaan jo vuodesta 2007 lähtien. Vuodesta 2010 alkaen Vainikan Aitta on järjestänyt ns. kavionhuoltopäiviä, joilla on perehdytty kavion rakenteeseen ja toimintaan sekä vuolussa tarvittaviin työkaluihin ja vuollaan teuraskavioita. (Vainikan Aitta 2014). Tällä hetkellä Vainikan Aitta ei tarjoa kavionhuoltopäiviä, vaan on panostanut laajempaan verkkokurssiin. Verkkokurssi kestää kaikkineen 4 kuukautta ja se koostuu 5 osioon ja 12 moduuliin jaetuista teksteistä, kuvista, videoista ja äänitteistä. Lisäksi kurssille osallistuja saa pääsyn kurssin omaan Facebook-ryhmään, jossa opettajat henkilökohtaisesti vastaavat kysymyksiin vielä 4 kuukauden kurssiajan jälkeenkin. Kurssi on suunnattu kaikille hevosten kavioiden anatomiasta ja hoidosta kiinnostuneille ja tarkoituksena on antaa kurssilaisille riittävästi eväitä, jotta he selviäisivät

jatkossa itsenäisesti omien hevostensa perusvuolusta. Kurssi ei kuitenkaan valmista tutkintoon tai tekemään kavionhoitoa ammattimaisesti, eikä sillä opeteta erikoisvuoluja tai sairauksien hoitoa. (Vainikan Aitta 2016)

7.2 Hevosten terveydenhuollon koulutukset

Kaikkiin hevosalan tutkintoihin sisältyy jonkin verran hevosen terveydenhuoltoon liittyviä opintoja. Tallimestarin erikoisammattitutkinnossa niitä on erityisen paljon, mutta hevostenvalmentajan ammattitutkintoon kuuluva hevoshieronnan osaamisala on ainut viralliseen tutkintojärjestelmään kuuluva varsinainen hevosten terveydenhuollon koulutus. Ammatillisena lisäkoulutuksena puolestaan on tarjolla jos jonkinlaista lyhyttä ja pidempää kurssia. Usein näitä kursseja käydään täydennyskoulutuksena vaikkapa hevoshierojakoulutuksen lisäksi, jolloin niistä saa monessa tapauksessa hyviä ja käyttökelpoisia lisämenetelmiä hevosten hoitamiseen. Myös monet alan oppilaitokset tarjoavat lyhytkursseja aiheesta. Osa kursseista on suunnattu ammattilaisten lisäksi tai sijaan harrastajille, jotka ovat kiinnostuneita oppimaan hoitamaan omaa hevostaan paremmin.

7.2.1 Hevoshieronta

Monet hevoshierontayrittäjät järjestävät lyhytkursseja, jotka on pääasiassa tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat oppia käytännössä hieronnan perusteita. Kursseilla opetellaan esimerkiksi tunnistamaan muutoksia, kuten kireyksiä, oman hevosen lihaksistossa ja rentouttamaan hevosta hieromalla sekä ylläpitämään hevosen hyvinvointia (Hevilo n.d.; luontaishoitola rephlex n.d.).

7.2.2 Kraniosakraaliterapia

Modernin kraniosakraaliterapian isänä pidetään lääkäri, osteopaatti John E. Upledgeria, joka kehitti 1970-luvulla kranio-sakraaliterapiasta yksinkertaistetun ja standardisoidun hoitomuodon. (Kraniokoulu 2015a) Hoidon nimi tulee sanoista cranium, joka tarkoittaa kalloa ja sacrum puolestaan tarkoittaa ristiluuta. Suomeksi hoitomuodolla ei ole vakiintunutta nimeä ja eri ”koulukunnat” käyttävätkin siitä eri kirjoitusasua. (CranioSacral-Terapia Suomessa 2013).

Upledger-instituutin käyneet kouluttajat käyttävät hoidosta nimitystä CranioSacral –terapia, mutta yleisimmin näkee käytettävän termiä kraniosakraaliterapia tai kraniosakraalihoito. Kyseessä on ikivanhaan hoitomuotoon pohjautuva menetelmä, joka perustuu aivo-selkäydinnesteen kiertoa ns. kraniosakraali/kraniosakraali-pulssiin. Hoidolla on myös paljon yhteistä osteopatian kanssa. Käytetyt otteet ovat kevyitä, eikä kudoksiin tehdä varsinaista fyysistä manipulaatiota.

Menetelmällä voidaan hoitaa monenlaisia oireita esimerkiksi hermojärjestelmässä, imunestekierrossa, lihaskistossa tai vaikkapa ruoansulatuksessa. Se soveltuu myös leikkauksien jälkihoitoon samoin kuin käytöshäiriöiden hoitoon. (Kraniokoulu 2015a, b)

Teivon raviradan yhteydessä toimivassa Tampereen Kraniokoulussa on mahdollista opiskella menetelmän käyttöä hevosille. Koulutus koostuu useista lyhyemmistä kursseista. Kursseja voi käydä myös erikseen, kunhan tietyt pakolliset kurssit on suorittanut ensin. Koulu järjestää myös ihmispuolen kraniokursseja. (Kraniokoulu 2016)

Koulun toiminnasta vastaava opettaja on toiminut alan yrittäjänä vuodesta 1985. Hän on opiskellut akupunktiota, perinteistä kiinalaista lääketiedettä ja kraniosakraaliterapiaa (2004-2007) ja kouluttanut jo pitkään näiden alojen osaajia. (Tmi Merja Nisonen n.d.).

7.2.3 O.T.E. - Hieronta®

O.T.E. –Hieronta® on Tanja Kannelan kehittämä faskia- eli lihaskalvovenytystekniikka. Nimi O.T.E. –hieronta® tulee sanoista opi, tunne, etene. Hoitomuoto on hellävarainen, mutta tehokas, sillä lihaskalvojen välityksellä voidaan tehokkaasti hoitaa koko kehoa, myös pintaa syvemmillä. Lihaskalvoja venyttämällä voidaan saada helpotusta kipuun, puutumiseen, tunnottomuuteen ja lihasjännityksiin. Menetelmä soveltuu myös arpikudoksen käsittelyyn. (O.T.E. –Hoitokeskus n.d. a)

O.T.E. Hoitokeskuksen järjestämä ihmisten hoitamiseen suunnattu kurssi koostuu 28 lähipäivästä ja harjoittelusta ja se antaa valmiudet toimia uudessa ammatissa, mutta ei ammattitutkintoa. Se soveltuu täydennyskoulutukseksi terveydenhuoltoalan ammattilaisille, eli kurssille osallistujan on jo ennen kurssia oltava terveydenhuollon ammattihenkilöiden rekisterissä (Kannela 2016).

O.T.E. Hoitokeskus järjestää koulutusta menetelmän käytöstä myös hevosten hoitamisessa. Hevosten hoitamiseen suunnatut kurssit ovat tähän asti olleet lyhyitä viikonloppukursseja, jotka sopivat kaikille, jotka ovat esimerkiksi kiinnostuneita oppimaan hoitamaan omaa hevostaan, mutta antavat myös hevoshierojille hyvän lisätyökalun työssään käytettäväksi. (O.T.E. –Hoitokeskus n.d. b) Vuonna 2017 on suunnitteilla aloittaa myös hevosten hoitamiseen suunnattu vuoden mittainen koulutus, johon pääsyvaatimuksena on hevosalan pohjakoulutus ja hevosen anatomian tuntemus. Hevostenkaan hoitoon suunniteltu kurssi ei valmista ammattitutkintoon, mutta se antaa valmiudet ammattimaiseen hevosten hoitamiseen O.T.E.-menetelmän avulla. Kurssiin kuuluu myös kirjallisia tehtäviä ja ennen valmistumista on suositettava kirjallinen päättötyö ja näyttö, jossa käytännön osaamisen taso varmistetaan. Laajat koulutukset suorittaneille on tulossa kuvalliset

henkilökortit, josta asiakas voi varmistua, että henkilöllä on riittävä osaaminen menetelmän käyttämisestä (*Kannela 2016*).

7.2.4 Weter-hevoshierontakoulutus

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter on kouluttanut hevoshierojia jo vuosien ajan. Koulun toiminnasta ja opetuksesta vastaa koulun internetsivujen mukaan diplomihomeopaatti ja refleksologi/terveydenhoitaja/luontaishoitajien opettaja (ELK Weter n.d. a). Weterin ammattiin johtavan hevoshierontakoulutukseen on pääsyvaatimuksena kokemus hevosten hoidosta ja pidosta. Koulutus kestää noin vuoden, jonka aikana on 9 lähijaksoa, joiden välillä tehdään harjoitushierontoja sekä muita etätehtäviä. Kymmenennellä lähijaksolla suoritetaan loppukokeet. Koulutuksesta saa eläinhierojan todistuksen, jossa osaamisalana on hevoshieronta. Koulutusesitteessä mainitaan myös, että koulutus on hevoshieronnan osalta hevoshieronnan ammattitutkintoon valmentavaa koulutusta, vaikkakaan tutkinto tai näyttötutkintomaksu eivät kuulu koulutukseen. Ammattitutkinnon suorittajan on lisäksi suoritettava muut ammattitutkintoon vaadittavat tutkinnon osat ja niihin Weterin koulutus ei tarjoa opetusta. 2017 on alkamassa hevoshierojakoulutus niin Helsingissä kuin Oulun seudullakin. (ELK Weter 2016a, ELK Weter n.d. b)

Koulu järjestää lisäksi luentoja sekä lyhytkursseja täydennyskoulutukseksi eläintenhoitoalan ammattilaisille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Esimerkiksi yhden päivän mittaisia hevosten hierontakursseja järjestetään tilauksesta talleilla ympäri Suomen, kun kiinnostuneita on 4-10 henkilöä. Kurssilla käsitellään mm. hevosen biomekaniikkaa, anatomiaa, erilaisia hierontaaotteita sekä venytyksiä ja tehdään tietenkin käytännön harjoituksia. (ELK Weter 2014).

7.2.5 Weter-eläinrefleksologikoulutus

Refleksologia on heijaste, eli vyöhykealueiden hoitoa, jossa ihmisen tai eläimen vaivoja käsitellään kehossa sijaitsevia heijastepisteitä ja –ratoja hyödyntäen. Hoito tehdään yleensä käsin tai sormin hieromalla ja paineluilla, mutta apuna voidaan käyttää myös hoitopuikkoa sekä punavaloa. Weterin koulutuksessa harjoitellaan käytännön syistä lähinä koirien kanssa, mutta hoitomuoto sopii myös hevosille. Koulutus kestää noin 1,5 vuotta ja se koostuu viidestä lähijaksosta sekä etätehtävistä, jotka koostuvat projektieläimen hoitamisesta ja sen raportoinnista, kirjallisuuteen perehtymisestä, sekä 40 eläimelle tehtävistä raportoiduista hoidoista. Kurssin lopuksi järjestetään lopputentti. Koulutuksen ja etätehtävät hyväksytysti suorittanut saa eläinrefleksologin todistuksen. (ELK Weter 2016b).

7.2.6 Weter-eläinhomeopatiakoulutus

Eläinhomeopatiakoulutus on n. 2,5 vuotta kestävä, 18 lähiopetusjaksosta koostuva monimuotokoulutus. Nettisivuilta ei kuitenkaan löydy tarkempia tietoja koulutuksen sisällöstä tai hinnasta, vaan kehoitetaan ottamaan aiheesta yhteyttä Weterin toimistoon. (ELK Weter n.d. c)

7.2.7 Weter-Eläinten luontaishoitajakoulutus

Ammattiin tähtäävän eläinten luontaishoitajakoulutuksen pääsyvaatimuksena on pitkä kokemus eläinten hoidosta tai pidosta. Kurssi kestää noin 2,5 vuotta monimuoto-opiskeluna, ja sen aikana perehdytään mm. kotieläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin, ruokintaan ja ravitsemukseen, luontaislääkinnän periaatteisiin ja hoitotyöhön, eläinten hierontaan, eläinten homeopaattiseen hoitoon ja/tai eläinrefleksologiaan, kasvien ja eteeristen öljyjen käyttöön eläinten hoidossa, eläinlääkinnän perusteisiin sekä hoitajana ja yrittäjänä toimimiseen. Koulutus siis käytännössä sisältää kaikki Weterin opintojen aihepiirit. 27 lähijakson lisäksi tässäkin koulutuksessa tehdään dokumentoituja hoitoharjoitteluita sekä muita tehtäviä ja loppu työ ja loppukoe. Koulutuksen hyväksytysti suorittanut opiskelija osaa hoitaa eläimiä käyttäen luontaislääkinnän menetelmiä ja koulutuksesta saa eläinten luontaishoitajatodistuksen. (ELK Weter 2016c)

7.2.8 Hevosshiatsu

Shiatsu on vanha japanilainen hoitomenetelmä, joka on saanut vaikutteita kiinalaisesta lääketieteestä. Shiatsu Finland –sivujen mukaan shiatsun tavoitteena on edistää kehon omia paranemisprosesseja tasapainottamalla kehon energioita. Normaalitilassa energia eli ki kulkee vapaasti kanavia, eli meridiaaneja pitkin, mutta sairauksissa ja kiputiloissa tämä normaali virtaus on estynyt. Shiatsuhoidolla pyritään vapauttamaan nämä tukokset käymällä läpi samoja akupisteitä kuin akupunktiossakin, mutta hoitoon käytetään neulojen sijasta esimerkiksi peukalolla, rystysillä tai kyynärpäillä tehtäviä rytmikkaita painalluksia. (Shiatsu Finland Ry 2015).

Hevosshiatsu on kehitelty ihmisten hoitomuodon perusteella ja se perustuu samoihin periaatteisiin kuin ihmisshiatsukin. Hevosshiatsukoulutusta Suomessa järjestää Suomen hevosshiatsuyhdistys, joka pyrkii järjestämään myös ammattilaisille suunnattuja päivityskursseja ja kehittämään yhteistyötä alan muiden ammattilaisten kanssa. Kahden päivän pituinen intensiivinen intro-kurssi sopii kaikille, jotka haluavat tutustua menetelmän käyttämiseen. Kurssille tulijan tulee olla täysi-ikäinen henkilö, jolla on ennestään hevoskokemusta (Tuisku 2016).

Intro-kurssin jälkeen jatkokursseilla edellytetään edellisten kurssien sisältöjen hallintaa. Jatkokursseja on kolme ja viimeisen kurssin jälkeen suoritetaan teoriakoe ja näytöt. Tällä hetkellä Suomessa on yhdistyksen sivujen mukaan kahdeksan näytöt suorittanutta, valmistunutta hevosshiatsuhoitajaa ja 14 oppilasta, joiden koulutus on vielä kesken, mutta jotka kuitenkin monet jo tarjoavat hevosshiatsuhoitoja, usein osana muita hevosten hyvinvointipalveluita (Suomen hevosshiatsuyhdistys Ry n.d. b).

Suomessa ei toistaiseksi ole shiatsuopettajaa, jolla olisi lupa kouluttaa muita kuin intro-kursseja, joten jatkokurssien opettaja tulee Suomeen Skotlannista (Suomen hevosshiatsuyhdistys Ry n.d. a).

7.2.9 Horstmann-koulutus

Horstmann-tekniikka, eli Horstmann-technique on kehoterapiamuoto, jonka on kehittänyt australialainen luontaisterapeutti Trish Townbridge. Horstmann-tekniikan perusajatuksena on, että ihminen tai eläin tavallaan varastoi vanhat traumat ja negatiiviset kokemukset kehoonsa, jolloin ne voivat aiheuttaa esimerkiksi kehon virheellistä asentoa ja biokemiallista tasapainoa. Menetelmällä voidaan lisätä lihasten ja nivelten joustavuutta ja siten saavuttaa parempi kehon asento, mitä kautta voidaan vaikuttaa hoidettavan fyysiseen ja psyykkiseen tasapainoon. (Horstmann Finland Ry n.d. a).

Kuten suurin osa muistakin hoitomuodoista, myös Horstmann-tekniikka on kehitetty alun perin ihmisten hoitamiseen. Peruskurssilla opetellaan Horstmann-tekniikan perusteita lähinnä itsehoitoa ajatellen, mutta käydään pintapuolisesti läpi myös muutamia menetelmän perustekniikoita, joita ovat lantion vapautus, hartian vapautus sekä jalkojen vapautus ja ns. itsesabotointi vapautus. (Horstmann Finland Ry n.d. b)

Peruskurssin jälkeen on mahdollista jatkaa opiskelua Horstmann-diplomiterapeutiksi ja osallistua myös pääasiassa hevosten hoitoon keskittyvälle kaksi päivää kestäväälle eläinten hoito –kurssille. Australian Horstmann-yhdistyksen mukaan hoito sopii erinomaisesti esimerkiksi rauhoittamaan stressaantuneita ja hermostuneita hevosia, mutta se sopii myös osaksi hevosen lihashuoltoa. (Horstmann Technique 2012). Kurssi soveltuu sekä hevosten omistajille, jotka haluavat itse oppia hoitamaan hevostaan, mutta myös lisäkoulutukseksi esimerkiksi eri eläinterapeuteille. Suomessa Horstmann eläimille –kursseja opettaa ainoastaan yksi henkilö, mutta hän ei tällä hetkellä opeta lainkaan, joten kursseja ei ole nyt suunnitteilla (Remes 2016).

7.2.10 Hevosten terveysneuvoja

Suomen Eläinterveydenhuolto-opisto on internetsivujen mukaan yksityinen, eläinten terveydenhoidon ja hyvinvoinnin osajia kouluttava oppilaitos, joka on toteuttanut innovatiivista ja asiakaslähtöistä koulutustoimintaa jo vuodesta 2004 lähtien. Koulutustoimintaa kuvataan ajan hengen ja todellisten tarpeiden mukaiseksi. Tavoitteena on tarjota opiskelijoille laajoja kokonaisuuksia ja varmistaa täten parempi työllistymismahdollisuus ja kilpailukykyisyys eläinalalla. (Seto n.d. a)

Opiston sivulla korostetaan, että toiminnassa heijastuu opettajien ”todellisessa käytännön työssä hankittu laaja kokemukseen pohjautuva laaja ammattitaito”, mutta sivuilla ei kuitenkaan missään yhteydessä mainita keitä nämä opetuksesta ja opiston toiminnasta vastaavat henkilöt ovat. Opiston sivuilta löytyy kuitenkin linkki blogiin, jonka teksteistä löytyy nimi. Oppilaitoksen vastuuhenkilön nimen perässä kirjaimet ”ELN, NTM” mutta selvennystä kirjaimille ei löydy. NTM viittanee näyttötutkintomestariin. (Seto 2015)

Koulutusvalikoimaan kuuluu opiston internetsivujen mukaan kolme ammattiin johtavaa laajaa koulutusta. Hevosten terveysneuvojan lisäksi diplomi urheilukoirahieroja ja koiran ravitsemusneuvoja. Lisäksi yritys tarjoaa lyhytkursseina hevosen käsittelyyn ja käyttäytymiseen liittyviä interaktiivisia päiväkursseja (Seto 2015b). 2017 sivulle on tullut uutena perusopintoja, kokonaan etäopintoina suoritettavat laaja koiran fysiologia ja anatomia sekä laaja hevosen fysiologia ja anatomia, jotka ovat pakollisia pohjakoulutuksena kaikille opiston syventäville koulutuksille (Seto n.d. b).

Hevosten terveysneuvojakoulutuksen infosivulla kerrotaan opintojen kestävän n. 7 kuukautta monimuoto-opiskeluna, josta suurin osa on intensiivistä etäopiskelua ja ohjattua etätehtävien suorittamista. Intensiivisiä lähiopetusjaksoja on kolme. Kurssin sisältöjen sanotaan olevan poikkeuksellisen laajat ja hintaan kuuluvan myös erittäin kattava kirjallinen materiaali. Koulutuksen hintatieto on poistettu sivulta kesän 2016 jälkeen. Ensimmäiset eläinten terveysneuvojat ovat valmistuneet vuonna 2016 ja muutamat yrittäjät mainostavatkin tarjoavansa hevosten terveysneuvojan palveluita. Opiston sivuilla ei ole tällä hetkellä alkavia hevoskoulutuksia, mutta mainitaan seuraavien koulutusten tulevan hakuun tammikuun lopussa 2017. (Seto n.d. b) Huhtikuussa 2017 lisätietoa koulutuksista ei kuitenkaan sivuilta löydy.

Opiston sivuilla kerrotaan, ettei koulutus ole opetushallituksen hyväksymä tutkintokoulutus, mutta kaikki koulutuksen suorittaneet saavat rekisteröidyn ammattinimikkeen, johon valmistavaa koulutusta tarjoaa ainoastaan Suomen eläinterveydenhuolto-opisto. (Seto n.d. b). Mitään koulun ilmoittamista ammattinimikkeistä ei kuitenkaan löydy Patentti- ja rekisterihallituksen tavaramerkkitietokannasta, johon myös

ammattinimikkeet rekisteröidään. Näitä ammattinimikkeitä ei löydy rekisteristä edes jo lakanneina, hylättyinä tai peruutettuina rekisteröintinä, mikä viittaisi siihen, ettei hakemusta ammattinimikkeiden rekisteröimiseksi ole tehty. (Nurminen 2016, Patentti- ja rekisterihallitus n.d.)

7.3 Hevosavusteiset palvelut

Hevosavusteiset palvelut ovat kasvattaneet viime vuosina suosiotaan, joten myös niiden tarjonta on kasvanut merkittävästi. Erilaisia tapoja ja menetelmiä, joissa hevosta voi käyttää apuna, on runsaasti ja koulutustakin tarjotaan monella tasolla korkeakoulutasolta ammatillisen koulutuksen kautta alan oppilaitosten järjestämiin lisäkoulutuksiin ja yksityisten yrittäjien järjestämiin koulutuksiin. Tässä luvussa käsitellään yksityisten palveluntuottajien kehittämiä menetelmiä ja järjestämiä kursseja.

7.3.1 Easel®-ohjaajakoulutus

EASEL-training on tunnetaitovalmennusmenetelmä, jonka nimi tulee sanoista Experimental Social Emotional Learning and Therapy, eli kokemuksellinen sosioemotionaalinen oppiminen ja terapia (aiemmin Equine Assisted Social Emotional Learning) (Easel Training Oy 2016a). Koulutus perustuu vankkaan tieteelliseen pohjaan ja sen arvoja ovat dialogisuus, rehellisyys ja läpinäkyvyys, laaja ammattitaito ja yhteisöllisyys. Koulutus on tarkoitettu ammattilaisille, jotka tarvitsevat työssään vahvoja ihmissuhdetaitoja ja tunnetaitoja, kuten opettajille, sosiaalityöntekijöille, lastensuojelun työntekijöille jne. Se on sovellettavissa kaikkeen ihmissuhdetyöhön, mihin ohjaajalla on ammattitaito ja tarvittava pohjakoulutus. Tämä riippuu tietenkin ohjaajan kohderyhmästä. Perusajatuksena on, että kun ammattilaisen omia sosioemotionaalisia taitoja vahvistetaan, lisää se sekä heidän omaa työhyvinvointiaan että työn vaikuttavuutta.

Osa EASEL-ohjaajista käyttää työparinaan hevosta tai koiraa ja koulutuksesta saa eväitä myös tähän työhön. EASEL-ohjaaja saa koulutuksesta työkalupakkiinsa runsaasti erilaisia vuorovaikutus- ja tunnetaitoharjoituksia, hyödynnettäväksi asiakkaidensa kanssa. Hevosten kanssa tehtäviä harjoituksia ovat esimerkiksi tutkanherkistys, lauman observointi ja harjausharjoitus (Perttunen 2011). Ohjatussa vuorovaikutuksessa eläimen, ohjaajan ja mahdollisen ryhmän kanssa opitaan paljon itsestä, omista asenteista, toimintatavoista ja suhteesta toiseen. Easel-koulutuksessa eläintä ei kuitenkaan koskaan laiteta esimerkiksi rauhoittamaan hermostunutta ohjattavaa, vaan ennen eläimen tapaamista asiakkaan kanssa keskustellaan ja tarvittaessa tehdään rauhoittumisharjoituksia ilman eläintä. (Easel Training Oy 2016b). Yksi Easelin päätavoitteista on vahvistaa itsensä ja toisten

kunnioittamista ja myötäelämisen taitoa. Lisäksi pyritään vahvistamaan molemminpuoliselle välittämiselle, kunnioitukselle ja luottamukselle perustuvia suhteita. Eläimen ja ohjaajan suhteen tulee olla hyvässä kunnossa, jotta he voivat toimia esimerkkinä. Myös eläimet on koulutettu työhönsä ja niilläkin on mahdollisuus vaikuttaa siihen, kuinka pitkään ja kenen kanssa ne haluavat työskennellä. Näin luodaan aitoja tilanteita ja tunteita, ja jokainen kohtaaminen on aina seikkailu, mikä voidaan sanoittaa ja prosessoida. (Easel Training Oy 2016b).

Ohjaajakoulutus kestää noin vuoden. Lähiopetusta on yhteensä 18 päivää, jonka lisäksi on tehtävä kirjallisia tehtäviä, omassa työssä tehtävää harjoittelua ja päättötyö. Vuoden mittaisen ohjaajan koulutuksen jälkeen on halutessaan mahdollista jatkaa ns. EASEL®-Coach –työnohjaajakoulutukseen, jonka käytyään saa STORY:n hyväksymän työnohjaajan pätevyyden ja kilpailutuskelpoisuuden. (Easel Training Oy 2016c)

7.3.2 MinD – Voimauttava hevostoiminta®

MinD on hevosavusteinen menetelmä, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja edistää asiakkaan sosiaalista hyvinvointia, toimintakykyä ja voimaantumisprosessia. MinD-menetelmä kannustaa asiakasta itse löytämään vastauksia tai ratkaisuita ongelmiin. Se tukee asiakkaan omaa prosessia vastauksien löytämiseksi hevosen vuorovaikutustaitojen, vertaistuen ja voimavarakeskeisen ohjauksen avulla. Yhteisöllisyys on tärkeä osa toimintaa, joten MinD-ohjaus on aina pienryhmätoimintaa, joka sopii esimerkiksi täydentämään kunnallisia sosiaalipalveluita. (Minteli 2015a) MinD-toiminnassa on Silkkö-Vainion mukaan tärkeää, että palvelun laadukkuus, joka varmistetaan sillä, että toiminnassa tieteellinen viitekehys, yhdistyy hyvään käytännön osaamiseen, hevostaitoon ja ymmärrykseen siitä, miten hevostoiminnan voimauttavia vaikutuksia voidaan tehokkaasti hyödyntää. (Silkkö-Vainio 2016).

Viikonlopun mittaisia johdantokursseja MinD-menetelmään on järjestetty jo useiden vuosien ajan. Seuraava johdantokurssi järjestetään keväällä 2017 Mintelin tilalla Orimattilassa. Kurssi ei kuitenkaan anna valmiuksia toimia MinD-ohjaajana. Kurssilla Silkkö-Vainion lisäksi opettavat myös muut kouluttajat, esimerkiksi eläinten kouluttaja, valmentaja sekä nuorisotyönohjaaja, työnohjaaja. (Minteli 2016).

Ohjaajakurssia suunniteltiin yhteistyössä Päijät-Hämeen Kesäyliopiston kanssa jo pari vuotta sitten, mutta osallistujamäärä jäi hieman vajaaksi. Tällä hetkellä on suunnitteilla kurssi vuodelle 2017. Hakuaika on keväällä ja kurssin on tarkoitus päästä käyntiin syyskuussa. (Silkkö-Vainio 2016)

Menetelmän kehittäjän mukaan koulutus soveltuu esimerkiksi täydennyskoulutuksena sosiaalipedagogisen hevostoiminnan toimijoille ja Green Care –palveluiden tuottajille esimerkiksi vahvistamaan

ryhmänohjaamisen taitoja ja antamaan lisää työkaluja toimintaan. MinD on ensisijaisesti nimenomaan ryhmämuotoinen ohjausmenetelmä ja siinä korostetaan vertaistuen merkitystä ja tällainen toiminta on Suomessa vielä muuhun maailmaan verrattuna lastenkengissä. Lisäksi koulutus soveltuu monenlaisille terapeuteille, jotka haluavat oppia käyttämään hevosta apuna työssään sekä ratsastuspalveluita tarjoavalle yrittäjälle, joka haluaa esimerkiksi lisää työkaluja ryhmien ohjaamiseen ja ihmisten kohtaamiseen. (Silkko-Vainio 2016).

7.3.3 HeLMi®-ohjaaja

HeLMi®-ohjaajakoulutus on suunniteltu hevosavusteisia hyvinvointipalveluita tarjoaville henkilöille. Se on menetelmäkoulutus, joka pohjautuu tietoiseen ja hyväksyvään läsnäoloon. Nimi tulee sanoista hevosavusteinen läsnäolon taito, Mindfulness. Kurssiin sisältyy opiskelijan oma Mindfulness-prosessi, joka vaatii päivittäistä harjoittelua noin puolesta tunnista tuntiin. Lähiopetuspäiviä on kuusi ja näiden lisäksi viikoittaista parityöskentelyä, kirjallisia töitä ja omaan ohjaajaprosessiin liittyvä kurssitehtävä. (Ilon Kopse 2015)

HelMi-ohjaajakoulutusta järjestetään Toiskan tallilla Ilmajoella ja tilauksesta myös ympäri Suomea. (Ekola 2016, Ilon Kopse 2015)

7.3.4 Pollesta Potkua

Pollesta potkua Ry järjestää kursseja ja tapahtumia liittyen hevosavusteisuuteen, Green Careen, sosiaaliseen kuntoutukseen ja sosiaalipedagogiikkaan. Kursseilla on tukijana Kansan Sivistystyön Liitto KSL Ry. Kursseja järjestetään ihmisille, jotka haluavat prosessoida omaa elämäänsä esimerkiksi elämänhallinnan vaikeuksien tai uupumuksen takia, mutta myös esimerkiksi pedagogisen työn tai kuntoutustyön ammattilaisille, jotka haluavat oppia uusia menetelmiä ja työtapoja oman työnsä tueksi. Toimintaa on sekä Joutsassa että Hyvinkäällä. (Pollesta Potkua 2017a) Opetuksesta vastaavat yhdistyksen internetsivujen mukaan sosiaali- ja terveysalan sekä hevosalan ammattilaiset, mutta tarkempia tietoja vetäjistä ei löydy. Yhdistyksen toiminnasta vastaava henkilö on koulutukseltaan Tampereen yliopistosta valmistunut sosiaaliohjaaja. Hänellä on lisäksi pitkä kokemus lastensuojelusta, päihdetyöstä sekä mielenterveyshäiriöiden kuntouttavista tehtävistä (Luomatuotanto n.d.)

Tällä hetkellä on käynnissä ammattilaisille suunnattu viisi kuukautta kestävä koulutus Pollesta potkua mielenterveyteen – vapauttavan koulutuksen perusteet ammattilaisille. Kurssin laajuus on 7 opintopistettä ja sen hinnasta osan maksaa kurssilainen ja osan saa tukena Kansan Sivistystyön Liitolta. Vuodelle 2017 on edellä mainitun kurssin lisäksi suunnitteilla työnohjausryhmä sosiaalipedagogista eläinavusteista työtä

tekeville ja Suomen Ratsastajainliiton hyvinvointitallien ohjaajille. (Pollesta Potkua 2017b; Linjama-Lehtinen 2016)

7.4 Hevosten kouluttaminen

Erilaisia hevosten kouluttamiseen ja käsittelyyn liittyviä kursseja on myös tarjolla niin lyhyinä kursseina kuin pidempinä koulutuksinakin, myös verkossa. Erilaisia tapoja kouluttaa hevosia on monia ja valitakseen sopivan kurssin, kannattaa opintoja suunnittelevan tutustua kursseilla käytettyihin koulutusmenetelmiin.

7.4.1 Hevostaitokoulu verkossa

Hevostaitokoulu verkossa on 12 valmennuskurssista koostuva kokonaisuus, jonka opettajina toimii kaksi hevosalan ja eläinten kouluttamisen ammattilaista. Heistä toisella on alan yliopistotutkinto Englannista. Kurssiin kuuluvia osoita on julkaistu yksi joka kuukauden 15. päivä vuoden 2016 aikana, mutta kurssi on tarjolla edelleen. Opetus perustuu viimeisimpään tietoon eläinten oppimisesta, käyttäytymisestä ja kouluttamisesta. Kurssin voi ostaa joko kokonaisuutena, tai osa kerrallaan. Verkkomateriaalin lisäksi kurssien hintoihin kuuluu myös henkilökohtaista valmennusta. Opettajat vastailevat kysymyksiin ja kommentoivat kurssilaisten kouluttamista kurssin aikana päivittäin. Näiden lisäksi Koirakoulu verkossa –palvelussa tarjolla on verkkokursseja muun muassa varsan kouluttamisesta ja lastauskouluttamista. (Koirakoulu verkossa n.d. b).

7.4.2 Hevostaito-osaaja

Hevostaito-osaajakoulutus on syksyllä 2016 alkanut kurssisarja, joka koostuu useasta viikonlopun mittaisesta lähijaksosta, tehtävistä ja tenteistä. Koulutus on kurssin järjestäjän internetsivujen mukaan hevosalan täydennyskoulutusta ja se on tarkoitettu ammattilaisille, jotka kurssin kokonaisuudessaan käytyään voivat opettaa koulutustaitoja eteenpäin omille asiakkailleen. Kurssi sopii kuitenkin myös harrastajille, jotka haluavat kartuttaa hevosenkäsittelytaitojaan. (Horse&PowerTraining n.d. a) Kurssiviikonloppuja on noin yksi kuukaudessa syksystä kevääseen. Kursseja voi valita ja suorittaa vain niistä aihepiireistä, jotka itseä kiinnostavat, mutta kaikki ns. pakolliset koulutusviikonloput, etätehtävät ja tentit sekä käytännön kokeet suorittanut opiskelija saa koulutuksesta todistuksen. Koulutuksen käyneille on rekisteröity ammattinimike HPT Hevostaito-osaaja®.

Kursseilla on järjestäjän lisäksi useita opettajia, jotka vastaavat kukin heille nimettyjen aihepiirien opettamisesta. Kouluttajilla on osaamista

usealta erityisalalta, kuten valmentamisesta, eläinten kouluttamisesta, pedagogiikasta sekä liikunta-alalta. (Horse&PowerTraining n.d. a).

7.4.3 Suomen eläinkoulutuskeskuksen verkkokurssit

Suomen Eläinkoulutuskeskus on järjestänyt eläinalan verkkokursseja jo vuodesta 2007 lähtien. Kurssivalikoimaan kuuluu esimerkiksi kahden opintopisteen laajuinen oppimispsykologian peruskurssi, jonka teemana on hevonen. (Suomen eläinkoulutuskeskus 2016a). Kurssilla tutustutaan oppimispsykologian peruskäsitteisiin ja positiivisen vahvistamisen periaatteisiin ja koulutetaan hevoselle jokin valittu käytös. Peruskurssin suorittamisen jälkeen on mahdollista osallistua 4 opintopisteen laajuiselle jatkokurssille, jolla keskitytään entistä enemmän käytännön tekemiseen ja hiotaan koulutustaitoja pidemmälle. Kurssit eivät ole ainoastaan materiaalien itsenäistä pönttäämistä, vaan niihin kuuluu myös henkilökohtaista ohjausta pienryhmissä verkkotutorin vetämänä. Kurssin hyväksytysti suorittanut opiskelija saa kurssista henkilökohtaisen arvioinnin ja todistuksen. (Suomen eläinkoulutuskeskus 2016b).

Koulutuskeskuksella on mahdollista opiskella eläinten kouluttamista myös laajemmin ja esimerkiksi 15 opintopisteen laajuiseen opintokokonaisuuteen kuuluu myös lähipäiviä. Opinnot on suunniteltu niin, että sisällöt vastaavat eläinten kouluttajan ammattitutkinnon vaatimuksia. Koulutuksesta 10 opintopisteen laajuinen osuus käsittelee yleisesti eläinten oppimista ja kouluttamista, 3 op koiran lajityypillistä käyttäytymistä ja 2 op asiakaspalvelua asiakkaan ohjaamisena. Näiden 15 opintopisteen perusopintojen jälkeen voi opiskelua halutessaan jatkaa 15 op laajuisilla syventävillä ongelmakoirakouluttajan tai koirien hajutyöskentelyn kokonaisuuksilla. (Suomen eläinkoulutuskeskus 2016c)

Laajempi koulutus ei siis ole suoranaisesti hevosopintoja, mutta kurssilla opitut tiedot soveltuvat monelta osin myös hevosten kouluttamiseen. Ja koska eläinten kouluttajan tutkintoon tähtäävän on joka tapauksessa opiskeltava kahden eläinlajin kouluttamista, voivat nämä kurssit olla hyvä väylä valmistautua näyttötutkintoihin pääasiassa etäopiskellen.

Useat koulutuksista valmistuneet työllistyvät itse alan yrittäjinä ja pidemmiltä kursseilta hyvin arvosanoin valmistuneet voivat halutessaan liittyä ns. eläinten kouluttajakiltaan (Suomen eläinkoulutuskeskus n.d. a).

8 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Suomessa tarjolla olevaa hevosalan koulutusta ja erityisenä mielenkiintona oli tutkintojärjestelmän ulkopuolinen koulutus. Tutkintokoulutuksesta

tietoa, kuten tutkintojen tarjoajat, toteutusmahdollisuudet ja tutkintovaatimukset, löytää suhteellisen helposti internetistä. Tutkintojen sisällöistä ja opetuksen tasosta voi tietenkin aina olla montaa mieltä, mutta joka tapauksessa koulutus on säädeltyä ja valvottua ja sen tulee täyttää laissa säädetyt kriteerit. Lähitulevaisuudessa on mielenkiintoista seurata, miten ammatillisen koulutuksen reformi tulee vaikuttamaan hevosalan tutkintoihin käytännössä ja pystyykö hevosalan koulutus kehittymään alan kehityksen ja tutkimustiedon lisääntymisen mukana.

Aiheen valinta osoittautui siinä mielessä ongelmalliseksi, että tutkintojärjestelmän ulkopuolista koulutusta ei juuri ole tutkittu Suomessa. Tästä syystä muuta tietoa, kuin kouluttajien omia kertomuksia ja ilmoituksia eri kursseista oli käytännössä mahdotonta löytää. Koulutuksista löydettävät tiedot eivät myöskään ole keskenään vertailukelpoisia, sillä kukin yrittäjä kertoo koulutuksesta sen, mitä itse kokee tarpeelliseksi ja tietojen luotettavuutta voi olla haasteellista arvioida. Tässäkin tutkimuksessa on siis käytetty aineistona kouluttajien omia kuvauksia koulutuksista, mikä on syytä huomioida tietojen luotettavuutta arvioidessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö laadukastakin koulutusta olisi tarjolla ja osa lisäkoulutusten aihepiireistä kenties sopisi tavalla tai toisella myös tutkintokoulutusten piiriin. Koska monet virallisen tutkintojärjestelmän ulkopuoliset kurssit ja koulutukset ovat varsin suosittuja, on kursseille selkeä tilaus. Jos kurssille ei ole kysyntää, se todennäköisesti tippuu nopeasti pois valikoimista. Haasteeksi osoittautui myös se, ettei tutkintojärjestelmän ulkopuolista koulutusta säädellä millään lailla, eikä sitä valvo mikään taho, joten kuka tahansa voi järjestää melkein minkälaista koulutusta tahansa. Kurssitarjonta myös vaihtelee jatkuvasti, joten tiedot ovat ajantasaisia vain hetken. Mikään taho ei myöskään kerää yhteen näitä kursseja, joten haasteena on myös kurssien löytäminen ylipäätään. Tästä syystä on hyvin todennäköistä, että vain osa kurssitarjonnasta on listattuna tässä opinnäytetyössä.

Osa koulutuksista näyttäytyy edukseen muun muassa ajantasaisilla internetsivuilla, joilla kuvataan tarkasti koulutuksen menetelmiä ja sen tieteellistä viitekehystä ja koulutuksen järjestäjän koulutus- ja kokemustaustaa, siinä missä toisista on vakuudeksi laadusta vain kouluttajan maininta kurssin erittäin laajasta ja laadukkaasta sisällöstä. Tällöin vaikutelma ei ole kovin luottamusta herättävä. Joissain tapauksissa oli myös haasteellista löytää koulutuksista vastaavien henkilöiden nimiä tai heidän koulutustaustaansa.

Esimerkiksi erilaisten vaihtoehtohoitojen käyttäminen on suosittua niin ihmisten kuin eläintenkin hoitamisessa, joko perinteisen lääketieteen tai eläinlääketieteen keinojen rinnalla tai niiden sijasta. Näiden hoitojen tehoa ei yleensä pystytäkään tieteellisesti todistamaan, mutta niillä on silti vankka kannattajakuntansa ja siinä mielessä tarvetta on myös alan

osaajille. On kuitenkin vaikea nähdä niitä osana virallista tutkintotavoitteellista koulutusta.

Olisikin mielenkiintoista selvittää, millä perustein eri koulutuksiin hakeutuneet opiskelijat ovat koulutuksen valinneet. Syynä voi esimerkiksi olla se, ettei soveltuvaa koulutusta ole tutkintokoulutuksena saatavilla, mutta toisaalta myös se, ettei perinteistä hevosalan koulutusta koeta omaksi. Esimerkiksi hevosten terveyden hoitamisesta kiinnostunut henkilö, joka hakeutuu vaikkapa Ypäjän hevosopistolle suorittamaan hevostenvalmentajan ammattitutkinnon hevoshierojan osaamisalaa saattaa ammatillisesti profiloitua hyvin eri tavoin, kuin eläinten luontaislääkintäkoulu Weterin hevoshierontakoulutukseen hakeutuva henkilö. Toisaalta valinnan taustalla voivat olla myös muut, käytännönläheisemmät syyt.

Virallisten tutkintojen nimiä tai tutkintonimikkeitä ei lain mukaan saa käyttää muista kuin lain mukaisesti suoritetuista tutkinnoista, vaikka kaikkien tutkintojen tutkintonimikkeitä ei ainakaan toistaiseksi olekaan rekisteröity (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 98/631 §12e). Esimerkiksi hevoshierojaksi tai kengittäjäksi voi sanoa itseään kuka tahansa, eikä kukaan myöskään estä keksimästä itselleen kokonaan omaa nimikettä. Osa koulutusta tarjoavista yrittäjistä onkin rekisteröinyt koulutuksen suorittajille oman ammattinimikkeen. Valitettavasti nämä ammattinimikkeet tuntuvat myös sekoittavan ihmisiä pitämään koulutuksia virallisina tutkintoon johtavina koulutuksina tai takeena koulutuksen laadukkuudesta. Ammattinimike on hyvä tapa erottautua, mutta koulutuksen laadusta se ei suoraan kerro, sillä ammattinimikkeitä koskevat ainoastaan samat säännöt, kuin tavaramerkkejäkin. Tämä tarkoittaa sitä, että nimikkeen pitää olla riittävän kuvaava ja sen tulee olla riittävän erottuva muista olemassa olevista nimikkeistä. Tätä tutkimusta tehdessä osoittautui myös, ettei ammattinimikkeitä käytännössä valvo kukaan, joten ainakin yhdessä tapauksessa ammattinimikkeitä ei lainkaan ole rekisteröity, vaikka kouluttaja ilmoittaa kurseilta valmistuneiden saavan käyttöönsä rekisteröidyt ammattinimikkeet ja kurssin käyneet yrittäjät puolestaan kertovat omia palveluitaan markkinoidessaan olevansa oikeutettuja tällaisen ammattinimikkeen käyttöön. Koska ammattinimikkeiden käyttöön liittyy monenlaisia epäselvyyksiä, olisi niihin liittyviä määräyksiä ehkä syytä tarkentaa.

Opinnäytetyöprosessissa huomasin kaipaavani lähdeä, josta olisi selkeästi löydettävissä eri oppilaitosten tarjoamat hevosalan tutkinnot osaamisaloineen, sekä muut tutkinnot, joihin voi sisällyttää hevosalan opintoja, ja jossa tuloksia voisi lajitella eri hakukriteerien perusteella. Esimerkiksi opintopolku.fi -sivustolta kyllä löytyy tutkinnot, mutta hakukriteerit eivät mahdollista esimerkiksi kaikkien tiettyä osaamisalaa tarjoavien oppilaitosten hakemista. Oppilaitostenkaan sivuilta ei aina löytynyt selkeää ja ajantasaista tietoa siitä, mitä koulutusta oppilaitoksessa on tarjolla. Opiskelemaan haluavan olisi helppo löytää

itselleen sopiva koulutus, jos jokin taho kokoaisi eri koulutusta yhteen niin, että kaikista listatuista koulutuksista selviäisi helposti ainakin jotkin tärkeät perustiedot. Jos samasta lähteestä olisi mahdollista hakea myös tutkintojärjestelmän ulkopuolista hevosalan koulutusta ja kursseja, olisi tulevan opiskelijan mahdollisesti myös helpompi ymmärtää eri koulutusten välisiä eroja, vertailla koulutuksia keskenään ja toivottavasti tehdä oikeita valintoja opiskelupaikan suhteen. Se, mikä taho tällaisen listauksen kustantaisi, toteuttaisi ja jatkossa pitäisi ajan tasalla, ja miten eri tahojen järjestämät lisäkoulutukset ylipäättään saataisiin listattua, on kuitenkin epäselvää.

LÄHTEET

Albrecht, K. (2016). ”E-Quality –kurseista”. Sähköpostiviesti tekijälle 2.11.2016.

Centered Riding Finland Ry (2015). Mitä on Centered Riding? Haettu 12.9.2016 osoitteesta <http://www.centeredridingfinland.fi/p/mika-centered-riding.html>

Centered Riding Inc (n.d.). Centered Riding® Instructor levels – What they mean. Haettu 12.9.2016 osoitteesta <http://www.centeredriding.org/?page=Instructorlevels>

CranioSacral-terapia Suomessa. (2013) CranioSacral-terapia päähkinänuoressa. Haettu 12.8.2016 osoitteesta <http://www.craniosacraltherapy.fi/>

Easel Training Oy (2016a). Mikä Easel? Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://easeltraining.fi/mika-easel/>

Easel Training Oy (2016b). Easel Ohjaaja – koulutuksella vaativan vuorovaikutustyön erityisosaamista ihmissuhdetyön ammattilaisille ja työyhteisön kehittäjille. Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://easeltraining.fi/koulutukset/easel-ohjaaja/>

Easel Training Oy (2016c). Easel® Coach. Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://easeltraining.fi/koulutukset/easel-coach/>

Ekola, T. (2016). Ilmajoen Sospeda. Sähköpostiviestit tekijälle 2.11.2016.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira(2017). Eläinkuljettajalupa. Haettu 28.2.2017 osoitteesta <https://www.evira.fi/elaimet/elainsuojelu-ja-elainten-pito/elainsuojelu-kuljetuksissa/kaupalliset-kuljetukset/elainkuljettajalupa/>

Eläinkoulutus. (2016). Jaana Pohjola. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <https://elainkoulutus.fi/about/>

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (n.d. a). Yleistä koulutuksista. Haettu 8.9.2016 osoitteesta <http://www.lh-keskus.net/koulutukset.html>

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (n.d. b) Ammattiin johtava koulutus. Haettu 8.9.2016 osoitteesta <http://www.lh-keskus.net/ammattiin.html>

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (n.d. b) Ammattiin johtava eläinhomeopatiakoulutus Haettu 8.9.2016 osoitteesta <http://www.lh-keskus.net/ammattiin.html#elainhomeopatia>

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (2014). Oman hevosen hierontakurssit. Haettu 8.9.2016 osoitteesta http://www.lh-keskus.net/esitteet/Oman_hevosen_hierontakurssit.pdf

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (2015). Ammattiin johtava eläinten luontaishoitajakoulutus. Haettu 8.9.2016 osoitteesta http://www.lh-keskus.net/esitteet/Elainten_luontaishoitajakoulutus-esite2015.pdf

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (2016a). Weter-hevoshierontakoulutus 2016. Haettu 8.9.2016 osoitteesta http://www.lh-keskus.net/esitteet/HH_koulutus_2016.pdf

Eläinten luontaislääkintäkoulu Weter (2016b). Weter-refleksologiakoulutus. Haettu 8.9.2016 osoitteesta http://www.lh-keskus.net/esitteet/elainrefleksologianko_2016.pdf

Equality Oy. (n.d.). Mistä on kyse?. Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.e-quality.fi/mista-on-kyse>

Eteläpelto, A. & Onnismäa, J. (toim.) (2006). Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. Vantaa: Kansanvalistusseura & Aikuiskasvatuksen tutkimusseura

Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. (2006). Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa A. Eteläpelto & J. Onnismäa (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu - Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*. Vantaa: Kansanvalistusseura & Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 25 – 49

Gavrel, F., Lebon, I. & Rebière, T. (2016) Formal education versus learning-by doing: On the labor market efficiency of educational choices. *Economic Modelling* 54(2016), 545 – 562

Green Care Finland Ry (2012). Green Care –toiminnan eettiset ohjeet.

Green Care –koulutus korkea asteelle –hanke (2016). Green Care korkeakoulutus. Haettu 20.10.2016 osoitteesta www.greencarekoulutus.fi, <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/greencare/2016/02/09/testiartikkeli-2/>

Harjun Oppimiskeskus (2016). Varusteiden valmistamisen pitkä peruskurssi. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://www.harjunopk.fi/Koulutustarjonta/Aikuisten%20koulutus/Varusteidens20valmistuksen%20pitk%C3%A4%20peruskurssi>

Helakorpi, S. (2010). Yhteiskunta ja työ. Teoksessa S. Helakorpi, H. Aarnio & M. Majuri (toim.) *Ammattipedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin*. Hämeenlinna: Hämeen Ammattikorkeakoulu, 19 – 29

Helsingin yliopisto, Avoin yliopisto (2016). Kotieläintiede. Opinnitavoimissa yliopistossa. Haettu 8.4.2017 osoitteesta:
<https://courses.helsinki.fi/fi/open-university/subjects/kotiel%C3%A4intiede>

Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta (2015) Koulutusohjelmakohtainen pysyväismääräys: Hevossairaudet 240 op. Haettu 8.8.2016 osoitteesta
<http://www.vetmed.helsinki.fi/opiskelu/jatkotutkinnot/erikoistuminen/pysyvaismaaraykset/hevossairaudet>

Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta, Kliinisen hevos- ja pieneläinlääketieteen osasto. (n.d. a) Opiskelu. Haettu 8.8.2016 osoitteesta
http://www.vetmed.helsinki.fi/klel/opiskelu/hevostensairaudet_opisk.html

Helsingin yliopisto (2016). Maataloustieteiden maisteriohjelma. Maatalous- ja metsätieteiden maisteri (2v). Haettu 25.1.2017 osoitteesta
<https://www.helsinki.fi/fi/maataloustieteiden-maisteriohjelma-maatalous-ja-metsatieteiden-maisteri-2-v/1.2.246.562.17.90757743761>

Helsingin yliopisto, Maataloustieteiden laitos (n.d. b) Kotieläintieteen pääaine ja opintosuunnat. Haettu 8.8.2016 osoitteesta
<http://www.helsinki.fi/maataloustieteet/opiskelu/kel/>

Hevosalan osaamiskeskus Hippolis (n.d.) Uudistuva hevostalous – tiedonvälitys ja yhteistyöhanke. Haettu 10.4.2017 sivulta
<http://hippolis.fi/uusihevostalous/hevosala/>

Hevosalan osaamiskeskus Hippolis (2017). Hippolis tiedottaa – Kimpanvetäjien koulutus. Haettu 1.5.2017 osoitteesta
http://hippolis.fi/hippolis/hippolis_tiedottaa?newsid=2240

Hevostalouden perustutkinto – Tutkinnon perusteet. Haettu 20.10.2016 osoitteesta: <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/2153048>

Hevostalouden tutkintouudistus – Ehdotuksia hevostalouden koulutuksen ja tutkintojen uudistamiseksi (2016). Haettu 11.3.2017 osoitteesta
<https://hevostutkinto.wordpress.com/2016/11/03/ehdotuksia-hevosalan-koulutuksen-ja-tutkintojen-nykyaikaistamiseksi/>

Hevostalous lukuina 2015. Haettu 1.10.2016 osoitteesta
www.hippos.fi/files/14454/Hevostalous_lukuina_2015.pdf

Hevostalous lukuina 2016. Haettu 8.4.2017 osoitteesta
http://www.hippos.fi/files/17847/Hevostalous_lukuina_2016_lopullinen.pdf

Hevostoiminta Minteli. (2015) MinD – voimauttava hevostoiminta®.
 Haettu 22.11.2016 osoitteesta <http://www.minteli.fi/mind>

Hevostoiminta Minteli. (2016) MinD-koulutukset. Haettu 22.11.2016
 osoitteesta <http://www.minteli.fi/mindkoulutus>

Hollmén, M. & Laitinen, A. (2012). Mahdollisuuksien hevonen –
 Hevosalan kehittämisohjelma.

Horse & Power Training (n.d. a). Hevostaito-osaaja koulutus. Haettu
 19.9.2016 osoitteesta <http://www.horsepowertraining.fi/hevostaito-osaajakoulutus/>

Horse & Power Training (n.d. b). Kouluttajat. Haettu 19.9.2016
 osoitteesta <http://www.horsepowertraining.fi/kouluttajat/>

Horstmann Finland Ry. (n.d. a) Horstmann tekniikka. Mikä on Horstmann-
 tekniikka. Haettu 24.11.2016 osoitteesta
<http://www.horstmann.fi/horstmann-tekniikka/>

Horstmann Finland Ry. (n.d. b) Practitioners. Haettu 24.11.2016
 osoitteesta
<http://www.horstmann.fi/koulutus/practitioners-hoitotyo/>

Hämeen ammattikorkeakoulu (n.d.). Hevostalous – erikoisosaajille
 kasvavaa kysyntää. Haettu 9.4.2017 osoitteesta
<http://www.hamk.fi/hakijalle/hevostalous/Sivut/default.aspx>

Hämeen ammattikorkeakoulu (2017). Avoin-AMK Opintotarjonta. Haettu
 9.4.2017 osoitteesta <http://www.hamk.fi/Sivut/avoin-AMK-opintotarjonta.aspx>

Ilon Kopse (2015). HeLMi®-ohjaajakoulutus. Haettu 10.10.2016
 osoitteesta <http://www.ilonkopse.fi/helmi-ohjaajakoulutus>

Jauhiainen, J. & Mäkinen, K. (2016) Mikä on tärkeää ammatillisen
 koulutuksen kehittämisessä? Verkkoaiivoriin tulostyhteenvedo. Haettu
 8.9. 2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/173535_OPH_AMKESU_2015_verkkoaiivoriin_keskeiset_tulokset.pdf

Kainuun ammattiopisto (n.d.) Luonto- ja ympäristöala. Haettu 24.1.2017 osoitteesta <http://www.kao.fi/koulutusalat/luonnonvara-ala/luonto-ja-ymparistoala/>

Kalalahti, L. (2016). HAT, HASP ja sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Sähköpostiviesti tekijälle 21.11.2016

Kannela, T. (2016). O.T.E –kurssit hevosille. Sähköpostiviestit tekijälle 11.11.2016 ja 13.11.2016.

Kauhajoen evankelinen opisto (2017). Hevoshierontakoulutus 2017. Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://www.keo.fi/kurssit/hevos-ja-koirahierontakoulutus>

Khalil, K., Ardoin, N. & Wojcik, D. (2016). The company you keep: Networks in a community of informal education evaluators. *Studies in Educational Evaluation*. 51 (2016), 7 – 16

Kivilähde, S. (2015). Uusi, laaja hevosalan koulutus. Blogijulkaisu 21.8.2015. Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://suomeneltopisto.blogspot.fi/>

Klinikkaeläinhoitajat Ry (n.d.) Ammatin kuvaus. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://klinikkaelainhoitajat.kotisivukone.com/ammatinkuvaus>

Koirakoulu Verkossa (n.d. a). Minna Lindström – eläinten kouluttaja ja ratsastusvalmentaja. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <https://koirakouluverkossa.fi/tietoa-meista/minna-lindstrom/>

Koirakoulu Verkossa (n.d. b). Hevostaitokoulu – koko paketti. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <https://koirakouluverkossa.fi/koulutukset/hevostaitokoulu-koko-paketti/>

Koirakoulu Visio (n.d.). Kouluttajakoulutus. Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.koirakouluvisio.com/kouluttajakoulutus.html>

Koulutuskeskus Salpaus (n.d.). Kengityksen koulutusohjelma. Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.salpaus.fi/luonnonvara-ala/aikuisten-koulutus/sivut/tuote.aspx?pid=1380&t=kengityksen-koulutusohjelma>

Kurki, L. (2014). Sosiaalipedagogisen osallistamisen näkökulmia aikuiskasvatukseen. Teoksessa A. Heikkinen & E. Kallio (toim.) *Aikuisten kasvu ja aktivointi*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 117 – 137

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1998/631. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631>

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 1998/631 § 9. Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631#L3P9>

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 98/631 § 12 e. Haettu 23.8.2016 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631#L4P12e>

Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 98/630. Haettu 23.8.2016 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>

Laki eläinten kuljettamisesta 1429/2006. Haettu 28.2.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20061429>

Linjama-Lehtinen, U. (2016). Kursseista. Sähköpostiviesti tekijälle 24.11.2016

Luonnonvarakeskus Luke (2016). Maatalouden rakennekehitys, tuotantosunnat. Haettu: 23.8.2016
<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori/rakennekehitys/aikasarja/tuotantosunnat>

Luontaishoitola Rephlex. (n.d.) Oman hevosen hierontakurssit. Haettu 20.11.2016
<http://www.luontaishoitolarephlex.fi/hevoshierontakurssi.shtml>

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry. (2014). Yrittäjyyttä maaseudulla. Hevosala kasvussa. Haettu 6.8.2016 osoitteesta https://www.mtk.fi/yrittajyys/yrittajyytta_maaseudulla/hevosyrittajyys

Martin-Päivä, M. (2014). Hevoset vapaa-ajassa ja urheilussa. Teoksessa S. Mäki-Tuuri & A. Laitinen (Toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry, 73–87.

Mäki-Tuuri, S. & Laitinen, A. (2014). Hevoset Suomessa. Teoksessa S. Mäki-Tuuri & A. Laitinen (Toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry, 11–17.

Niemi, J. & Ahlstedt, J. (toim.) (2015). Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2015. Helsinki: Luke
https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/486005/luke-luobio25_2015.pdf?sequence=1

Nurminen, R. (2016). Rekisteröidyistä ammattinimikkeistä vielä. Sähköpostiviestit tekijälle 10.8.2016.

Nyyssölä, K. (2002). Koulun ulkopuolella opitun tunnustaminen. Moniste 13/2002. Helsinki: Opetushallitus.

Onnismaa, J. (2006). Johdanto. Teoksessa A. Eteläpelto & J. Onnismaa (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu - Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*. Vantaa: Kansanvalistusseura & Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 11 – 23

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ (n.d.) Aikuiskoulutus ja vapaa sivistystyö. Haettu 10.4.2017 osoitteesta
<https://www.oaj.fi/cs/oaj/Aikuiskoulutus%20ja%20vapaa%20sivistystyo1>

Opetushallitus (n.d. a) Ammatillinen koulutus. Koulutustoimikunnat. Haettu 24.1.2017 osoitteesta
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/koulutustoitomikunnat

Opetushallitus (n.d. b). Ammatillisten perustutkintojen perusteet. Haettu 22.9.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetus suunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/ammattilliset_perustutkinnot

Opetushallitus (n.d. c) Vapaa sivistystyö. Haettu 10.4.2017 osoitteesta
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/vapaa_sivistystyo

Opetushallitus (2005a) Näyttötutkinnon perusteet. Ratsastuksenopettajan erikoisammattitutkinto 2005. Opetushallituksen määräys 28/011/2005. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/111087_ratsastuksenopettaja_erikoisammattitutkinto.pdf

Opetushallitus (2005b) Näyttötutkinnon perusteet. Tallimestarin erikoisammattitutkinto 2005. Opetushallituksen määräys 21/011/2005. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/111116_tallimestari_erikoisammattitutkinto.pdf

Opetushallitus (2006). Näyttötutkinnon perusteet. Kengitysseppän ammattitutkinto 2006. Opetushallituksen määräys 25/011/2006. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/110978_kengitysseppa_ammattitutkinto.pdf

Opetushallitus (2012a). Näyttötutkinnon perusteet. Hevostenvalmentajan ammattitutkinto 2012. Opetushallituksen määräys 34/011/2012. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/143430_Hevostenvalm_at_2012.pdf

Opetushallitus (2012b) Näyttötutkinnon perusteet. Ratsastuksenopettajan ammattitutkinto 2012. Opetushallituksen määräys 30/011/2012. Haettu 12.8.2016 osoitteesta

http://www.oph.fi/download/142327_RatsastuksenopettajaAT2012_987688verkko.pdf

Opetushallitus (2012c) Näyttötutkinnon perusteet. Eläintenhoitajan ammattitutkinto 2012. Opetushallituksen määräys 40/011/2012. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/144323_Elaintenhoitajan_at_2012.pdf

Opetushallitus (2012d) Näyttötutkinnon perusteet. Tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinto 2012. Opetushallituksen määräys 31/011/2012. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/142328_TuotantoelaintHoitoHyvVointi_AT_2012_987689verkko.pdf

Opetushallitus (2014). Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Hevostalouden perustutkinto, hevostenhoitaja, ratsastuksenohjaaja 2014. Opetushallituksen määräys 42/011/2014. Haettu 12.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/162882_hevostalouden_pt_01082015.pdf

Opetushallitus (2015). Todistukset. Opetushallituksen määräys 20/011/2015. Haettu 10.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/167789_Todistukset_Maarays_20_011_2015.pdf

Opetushallitus (2016a) Ammatillisen koulutuksen reformi. Haettu 22.9.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/kehittamishankkeet/ammattillisen_koulutuksen_reformi

Opetushallitus (2016b) Opetushallituksen määräys 10/011/2016. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteet ja arvosanojen muuntaminen ammatillisessa peruskoulutuksessa. Haettu 23.1.2017 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/176959_Maarays_10_011_2016_OSTU.pdf

Opetushallitus (2016c) Tutkintorakenteessa tapahtuvat muutokset. Haettu 20.8.2016 osoitteesta
http://www.oph.fi/download/177423_TUTKINTORAKENTEESSA_TAPAHTUVAT_MUUTOKSET_5_7_2016.xlsx

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2014). Kooste koulutustoimikuntien arvioista 21.1.2014. Haettu 8.9.2016 osoitteesta:
http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/tutke/liitteet2/TUTKE2_Kooste_koulutustoimikuntien_arvioista_21_1_2014.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017a). Ammatillisen koulutuksen tutkinnont uudistuvat – ”tulevaisuuden työelämä vaatii laaja-alaisempaa osaamista”. Haettu 26.2.2017 osoitteesta:
<http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2017/02/tutkintorakenne.html?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017b). Tutkintojen viitekehykset. Haettu 26.2.2017 osoitteesta:
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/tutkintojen_tunnustaminen/tutkintojen_viitekehys

Opetusministeriö (2009). Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24. Haettu 8.9.2016 osoitteesta
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2009/Tutkintojen_kansallinen_viitekehys.html

Opetusministeriön NQF-työryhmä (2010). Raportti Perus- ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sijoittelu NQF-tasolle. Opetushallitus.

Opintopolku. (n.d. a) Hevostalouden perustutkinto. Ammattialan kuvaus. Opetushallitus. Haettu 23.8.2016 osoitteesta
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1568687/ops/sisalto/1570520>

Opintopolku (n.d. b) Maatalousalan perustutkinto. Tutkinnon muodostuminen. Haettu 24.1.2017 osoitteesta
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1571580/ops/rakenne>

Opintopolku (n.d. c) Kengitysseppän ammattitutkinto. Perusteen tiedot. Haettu 24.1.2017 osoitteesta
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/682294/naytto/tiedot>

O.T.E. –Hoitokeskus (n.d. a) O.T.E. –hieronta® Ihmiselle. Haettu 20.8.2016 osoitteesta <http://www.otehoitokeskus.fi/otehieronta.html>

O.T.E. –Hoitokeskus (n.d. a) O.T.E. – hierontakurssi hevosten hoitoon. Haettu 20.8.2016 osoitteesta
<http://www.otehoitokeskus.fi/hevoskurssi.html>

Patentti- ja rekisterihallitus (n.d.). Tavaramerkkitietokanta. Haettu 10.8.2016 osoitteesta <http://epalvelut.prh.fi/web/tietopalvelu/haku>

Patentti- ja rekisterihallitus (2016). Mikä on tavaramerkki. Haettu 10.8.2016 osoitteesta
<https://www.prh.fi/fi/tavaramerkit/tavaramerkinhakijalle/mikaontavaramerkki.html>

Perttunen, S. (2011) *Tunnekasvatusta hevosen avulla*. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Laurea Ammattikorkeakoulu. Haettu 20.10.2016 osoitteesta https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/26354/Perttunen_Sara.pdf?sequence=1

Poikela, E. & Poikela, S. (2014). Ongelmaperustainen aikuisopiskelu – tarinankerronta osana oppivaa matkailua. Teoksessa A. Heikkinen & E. Kallio (toim.) *Aikuisten kasvu ja aktivointi*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 71 – 90

Pollesta Potkua Ry (2017) Pollesta Potkua Ry. Haettu 27.1.2017 osoitteesta <https://www.pollestopotkua.net/>

Pollesta Potkua Ry (2017) Kurssit. Haettu 27.1.2017 osoitteesta <https://www.pollestopotkua.net/kurssit>

Ropo, E. & Gustafsson, A-M. (2006). Elämäkerrallinen näkökulma ammatilliseen ja persoonalliseen identiteettiin. Teoksessa A. Eteläpelto & J. Onnismäa (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu - Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*. Vantaa: Kansanvalistusseura & Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 50 – 76

Rauste-von Wright, M., von Wright, J. & Soini, T. (2003). *Oppiminen ja koulutus*. Helsinki: WSOY

Repo, T. (2016) Ammatillisen koulutuksen uudistuminen, keskeisiä ehdotuksia. Opetushallitus.

Remes, M. (2016). Eläinten hoito –kurssit. Sähköpostiviesti tekijälle 24.11.2016

Ruohotie, P. (2006). Metakognitiiviset taidot ja ammatillinen kasvu asiantuntijakoulutuksessa. Teoksessa A. Eteläpelto & J. Onnismäa (toim.) *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu - Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja*. Vantaa: Kansanvalistusseura & Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 106 - 122

Saastamoinen, M. (2014) Hevoset maaseudulla. Teoksessa S. Mäki-Tuuri & A. Laitinen (Toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry, 13-17.

Satakunnan Ammattikorkeakoulu (2016). Eläinfysioterapia 30 op. Haettu 8.8.2016 osoitteesta <https://hevents.hakosalo.fi/samk/?q=NcSXngkvxqU5zw0aRlyWDooN3hGnRuSweAA99cAZMQShWxcQxA==>

Shiatsu Finland Ry (2015). Mitä shiatsu on? Haettu 15.9.2016 osoitteesta <http://shiatsufinland.fi/>

Silkko-Vainio, R. (2016) puhelinkeskustelu tekijän kanssa 22.11.2016

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys Ry (n.d.) Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Haettu 20.10.2016 osoitteesta www.hevostoiminta.net/10

Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys Ry (2016) Kuinka saat Sosiaalipedagoginen hevostoimintaohjaaja (SPHT®) nimikkeen?. Haettu 27.1.2017 osoitteesta <http://www.hevostoiminta.net/-sosiaalipedagoginen-hevostoimintaohjaaja-spht-nimike>

Sveriges lantbruksuniversitet SLU, Flyinge (2014). Hippologprogrammet 3 år.

Sveriges lantbruksuniversitet SLU (2017) Hippolog. Haettu 25.1.2017 osoitteesta <http://www.slu.se/hippolog>

Suomen eläinkoulutuskeskus (n.d a). Eläinkouluttajakilta yhdistää. Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.elainkoulutuskeskus.fi/elainkouluttajakilta-yhdistaa>

Suomen eläinkoulutuskeskus (n.d. b) Eläinten kouluttaja on ammatti!. Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.elainkoulutuskeskus.fi/elaintenkouluttaja-on-ammatti>

Suomen eläinkoulutuskeskus (2016a). Verkkokurssi: Oppimispsykologian perusteet –teemana hevonen (2op). Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.elainkoulutuskeskus.fi/oppimispsykologian-perusteet---teemana-hevonen-2-op-1142016-alk>

Suomen eläinkoulutuskeskus (2016b). Verkkokurssi: Oppimispsykologian jatkokurssi – teemana hevonen (4op). Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.elainkoulutuskeskus.fi/verkkokurssi-oppimispsykologian-jatkokurssi---teemana-hevonen->

Suomen eläinkoulutuskeskus (2016c). Perusopinnot (15op). Haettu 10.10.2016 osoitteesta <http://www.elainkoulutuskeskus.fi/perusopinnot-15-op>

Suomen Eläinterveydenhuolto-opisto (n.d. a) Eläinhoidosta ammatti? Ammattiosaaminen ajan hermolla? Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.seto.fi/1>

Suomen Eläinterveydenhuolto-opisto (n.d. b) Koulutukset. Haettu 26.1.2017 osoitteesta <http://www.seto.fi/2>

Suomen Eläinterveydenhuolto-opisto (n.d. c). Hevosen terveysneuvoja. Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.seto.fi/13>

Suomen Eläinterveydenhuolto-opisto (2015) Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.seto.fi/14>

Suomen hevossiatsuyhdistys Ry. (n.d. a) Mitä shiatsu on? Haettu 15.9.2016 osoitteesta <http://hevossiatsu.fi/mita-shiatsu-on/>

Suomen hevossiatsuyhdistys Ry. (n.d b.) Hevossiatsuhoitajat Haettu 23.11.2016 osoitteesta <http://hevossiatsu.fi/hevossiatsuhoitajat/>

Suomen Hippos Ry. (n.d. a) Hevostalouden perustutkintoja tarjoavat oppilaitokset. Haettu 12.8.2016 osoitteesta http://www.hippos.fi/nuoriso/hevosalan_koulutus/perustutkinto

Suomen Hippos (n.d. b). Ohjaajana toimiminen. Haettu 1.12.2016 osoitteesta <http://www.hippos.fi/nuoriso/nuorisokerhot/ohjaajalle>

Suomen Hippos (n.d. c). Vastuuvälmentajakoulutus. Haettu 1.12.2016 osoitteesta http://www.hippos.fi/raviurheilu/ohjastajat_ja_valmentajat/vastuuvälmentajakoulutus

Suomen Hippos (n.d. d). Ajolupakurssi. Haettu 1.12.2016 osoitteesta http://www.hippos.fi/raviurheilu/ohjastajat_ja_valmentajat/ajolupakurssi

Suomen Islanninhevosityhdistys Ry. (n.d.) Koulutusvaliokunta. Islanninhevosityhdistys kouluttaa. Haettu 27.1.2017 osoitteesta <https://www.islanninhevonen.net/koulutus/>

Suomen Islanninhevosityhdistys Ry. (2012). Opintopolku ohjaajaksi. Haettu 1.11.2016 osoitteesta <https://www.islanninhevonen.net/koulutus/ohjaajakoulutus/harrasteohjaaja/opintopolku-ohjaajaksi/>

Suomen kuntoliikuntaliitto Ry. (2010). Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 – Aikuisliikunta.

Suomen Ratsastajainliitto Ry (n.d. a). Suomen Ratsastajain liitto ja sen alueet kouluttavat jäsenistöään ja muita lajista kiinnostuneita. Haettu 9.8.2016 osoitteesta http://www.ratsastus.fi/koulutus_ja_valmennus

Suomen Ratsastajainliitto Ry (n.d. b). Valmentajakoulutus. Haettu 9.8.2016 osoitteesta
http://www.ratsastus.fi/koulutus_ja_valmennus/valmentajat

Suomen Ratsastajainliitto Ry (n.d. c). Toimihenkilöt. Haettu 9.8.2016 osoitteesta
http://www.ratsastus.fi/koulutus_ja_valmennus/toimihenkilokoulutus

Suomen Ratsastajainliitto Ry (n.d. d). Vammaisratsastuksen peruskurssi. Haettu 9.8.2016 osoitteesta
<http://www.ratsastus.fi/lajit/vammaisratsastus/koulutus>

Suomen Ratsastajainliitto Ry (n.d. e) SRL:n harrastetallien laatuportaat. Haettu 27.1.2017 osoitteesta
http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/29247_Harrastetallin_laatuportaat2010.pdf

Suomen Ratsastajainliitto Ry (2010). Tiedote 1.11.2010. Hevosharrasteohjaajan ammattinimike. Haettu 27.1.2017 osoitteesta
http://www.ratsastus.fi/srl/srl_tiedottaa/101/0/harrasteohjaaja-_tiedote

Suomen Ratsastajainliitto Ry (2016). Suomen Ratsastajainliiton koulutusjärjestelmä 2017. Haettu 27.1.2017 osoitteesta
http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/167144_Koulutusjarjestelma-2017_0901.pdf

Suomen Ratsastusterapeutit Ry (2016). Ratsastusterapia. Tietoa ratsastusterapiasta ja sen vaikutuksista. Haettu 20.10.2016 osoitteesta
<http://www.suomenratsastusterapeutit.fi/ratsastusterapia/>

Tampereen Kranio-sakraalikoulu (2015a). Etusivu. KST:n alkuperä ja historia. Haettu 12.8.2016 osoitteesta <https://kraniokoulu.com/>

Tampereen Kranio-sakraalikoulu (2015b). Kranio-sakraalihoito, mitä se on? Haettu 12.8.2016 osoitteesta <http://kraniokoulu.com/kranio-sakraalihoito-mita-se-on/>

Tampereen kranio-sakraalikoulu (2016). Kurssien aikataulut. Haettu 12.8.2016 osoitteesta <https://kraniokoulu.com/asiakassivusto/>

Tilastokeskus (2014). Vapaa sivistystyö on merkittävä osa aikuiskoulutusta. Haettu 10.4.2017 osoitteesta
https://tilastokeskus.fi/artikkelit/2014/art_2014-09-29_004.html?s=0

The Horstmann Technique (2012). Horstmann for Animals. Haettu 24.11.2016 osoitteesta <http://horstmanntechnique.com/horstmann-for-animals/>

Tmi Hevilo (n.d.) Hevoshierontakurssit. Haettu 20.11.2016 osoitteesta <http://www.hevilo.fi/hevoshierontakurssi.htm>

Tmi Luoma-Tuotanto (n.d.). Kuka olen – Ulla Linjama-Lehtinen. Haettu 10.11.2016 osoitteesta <http://www.luomatuotanto.fi/luomatuotanto/kuka-olen.html>

Tmi Merja Nisonen (n.d.) Haettu 12.8.2016 osoitteesta <http://www.merjanisonen.fi/index.php?pinc=1>

Tudor, S. (2013). Formal – Non-formal –Informal in Education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 76 , 821-826.

Tuisku, S. (2016). Hevosshiatsu koulutuksista. Sähköpostiviestit tekijälle 23.11.2016

University of Eastern Finland (2016). 2017 – Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa – täydennyskoulutus (25op). Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://www.uef.fi/web/aducate/-/2017-ennakkotietoa-sosiaalipedagoginen-hevostoiminta-syrjaytymisen-ehkaisyssa-ja-sosiaalisessa-kuntoutuksessa-taydennyskoulutus-25-op->

Vainikan Aitta (2014). Etusivu. Tiesitkö seuraavaa Vainikan aitasta:. Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.kengattomathevoset.fi/etusivu>

Vainikan Aitta (2016). Kokonaisvaltaisen kavionhoidon perusteet – verkkokurssi. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://www.kengattomathevoset.fi/verkkokurssi>

Valtioneuvoston asetus ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta 801/2014. Haettu 12.8.2016 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140801>

Vanhalakka-Ruoho, M. (2014). Aikuisten opiskelu, työ ja elämässä suunnanotto ohjauksen ja neuvonnan mahdollisuutena. Teoksessa A. Heikkinen & E. Kallio (toim.) *Aikuisten kasvu ja aktivointi*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 32 – 70

Vehmasto, E. (2014). (toim.) Green Care –toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Jokioinen: MTT

VoiMaa! –hanke. (n.d.) Luonto hyvinvoinnin lähteenä – Suomalainen Green Care. Jokioinen: MTT

Yli-Viikari, A. (2014). Green Care –toiminnan hyvinvointivaikutukset. Teoksessa K. Soini (toim.) *Luonnosta hoivaa ja voimaa: Miten arvioida Green Care-toiminnan vaikuttavuutta*. Jokioinen: MTT

Ypäjän Hevosopisto (2016a). Hierontakurssi harrastajille: hevonen pintaa syvemmältä. Haettu 20.11.2016 osoitteesta http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/kurssit/hevoshierontakurssi_harrastajille/

Ypäjän hevosopisto (2016b). Irtokenkäkurssi Hevosopiston kengityspajalla. Haettu 1.9.2016 osoitteesta <http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/kurssit/irtokenkakurssi/>

Ypäjän Hevosopisto (2016c). Ratsastusterapiakoulutus. Haettu 20.10.2016 osoitteesta <http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/aikuiskoulutus/ratsastusterapiakoulutus/>

Ypäjän Hevosopisto (2016d). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalipedagogisessa kuntoutuksessa. Haettu 20.10.2016 osoitteesta http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/aikuiskoulutus/sosiaalipedagoginen_hevostoiminta/

Ypäjän Hevosopisto (2016e) Hevosavusteinen sosiaalipedagogiikka – uusi koulutus alkaa syksyllä 2016. Haettu 20.10.2016 osoitteesta http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/ammattillinen_taydennyskoulutus/hevosavusteinen_sosiaalipedagogiikka_hasp/

Ypäjän Hevosopisto (2016f). Hevosavusteisen toiminnan koulutus (HAT). Haettu 20.10.2016 osoitteesta http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/ammattillinen_taydennyskoulutus/hevosavusteinen_toiminta_hat/

Ypäjän Hevosopisto (2017). Raviurheilijan polku – Suomen Hippoksen lisenssikoulutukset Hevosopistolla. Haettu 27.1. 2017 osoitteesta http://www.hevosopisto.fi/fin/opiskelu/suomen_hippoksen_lisenssikoulutukset/